

د بیرونی د زیزیدنی د زرم تلین په ویاړ

د
تاریخ ټولنی
کتابونه

د
حبیب الله رفیع

۱۳۵۱

د تاریخ او ادب ټولنی سوغات

د افغانستان اکاډیمي

خپرونې: نمبر «۱۴»

د تاریخ او ادب ټولنی

خپرونې: نمبر «۱۰۶»

د تاریخ ټولنی کتابونه

لیکونکی

حبیب الله رفیع

خپروونکی

د افغانستان اکاډیمي

د تاریخ او ادب ټولنه

۱۳۵۱

د کب میاشت

۵۰۰ - ټوکه

دولتی مطبعه

سرریزه

د تاریخ ټولنی او ددی ټولنی دخپرو شویو آثارو علاقمندا نو
تل هیله ښکاروله چې دا ټولنه او ددی ټولنی آثار دی په آریانا مجله
او یا یوه ځانگړی رساله کی معرفی شی خو څرنکه چې دتاریخ ټولنی
زیات شمیر آثار په تاریخ ټولنه کې تمام شوی وو او حتی زموږ
په کتابخانه کی هم نه وو نو ځکه ددی آثار ورا پیدا کولو او معرفی کولو
هاند، هڅو او کړاو زغملو ته اړه درلوده خو دا کار دتاریخ ټولنی
دیوه غړی له خوا ترسره شو او دا دی اوسنی په آریانا کی په خپرو لو
سربیره په دی ځانگړی رساله کی هم وړاندی کوو، هیله ده چې
دا رساله به څه ناڅه د تاریخ ټولنی د علاقمندا نو تنده ماته کړی.

« دتاریخ او ادب ټولنه »

تاریخ ټولنه

مخکې له دې چې د تاریخ ټولنی دخپر و شو و کتابونو پیژند کلموی و راندې کرم ، لازم کښم چې په خپله د تاریخ ټولنی دمنځ ته راتکک اوله ادبی انجمن ، پښتو ټولنی ، دمطبوعاتو دریاست نه درا بېلېدو او دیوې بېلې ادارې په حیث دمنځ ته راتلو په باب خبری وکرم .

کله چې په ۱۳۱۰ ه لمریز کال په کابل کی د ادبی انجمن بنسټ کېښودل شو ، نوله هماغی ورغی نه د افغانستان د تاریخ څېړل ، راغونډول او خپرول ددې انجمن په مرام او تکک لار کی شامل و او ددې انجمن په میاشتنی مجله « کابل » او « کابل کالنی » کی د افغانستان په تاریخ او تاریخ پېښو کتوری مقالی شر و شوی چې په دې اساس د « تاریخ ټولنی » لومړنی بنسټ هماغه دادبی انجمن منځ ته را تکک بللای شو چې بیاور وسته یی په تاریخی مقالو سر بېره مخینی تاریخی کتابونه هم نشر او خپاره کړل .

« ادبی انجمن » د ۱۳۱۰ ه کال دغبرگولی له ۱۵ نیټی څخه د کابل مجلی په خپر و لوسره د ۱۳۱۶ کال د غویی تر لومړی نیټی پورې په خپل شپز کلن عمر کی د افغانستان د تاریخ په باب دېرې کتورې

مقالی، مضمونونه او رسالی خپرې کړې خصوصاً په کابل کالني کې د هېواد مؤرخينو د افغانستان د تاريخ په برخه کې ډېر زيات او کتور کار وکړ چې دهغې وخت کابل مجله او کابل کالني لا تر اوسه هم د افغانستان د داخلي او خارجي علاقمندانو له پاره مستند او په زړه پورې ماخذ ونه دي .

کله چې د ۱۳۱۶ کال د غويي په لومړي نېټه د ادبي انجمن په بحاي پښتو ټولنه جوړه شوه نو پښتو ټولني هم د افغانستان تاريخ ټولوني او خپروني ته دوام ورکړ او په خپلو غلورگونو ځانگړو کي يې دتاليف او ترجمي څانگه د افغانستان تاريخ ليکني او ژباړني ته وقف کړه (وگورئ : د ۱۳۱۶ کال کابل کالني) او ددې کال (۱۳۱۶) تر پايه پورې يې ۱۳ ټوکي کتور تاريخي کتابونه او رسالي تيار او بخښي يې په ځانگړي ډول او ياد کابل مجلې او کابل کالني په ترڅ کې خپاره کړل چې نومونه يې دادي : « صنعت باختر » ، « بگرام » ، « سلطان محمود » « قلب آسيا » ، « يسوعيان در افغانستان » ، « تاريخ هرات » ، « تاريخ اراضي خلافت شريقه » « يوچي وکوټي شوانکک » ، « مسکوکات افغانستان » ، « اشياي قديم » « چنگيز و چنگيزيان » ، « مواد متفرقه راجع به افغانستان » ، « درامه تاريخي مردان پار و پاميزاد » . له دې څخه څرگند يزي چې د پښتو ټولني د تاليف او ترجمي څانگي (چې په حقيقت کې د تاريخ ټولني لومړنۍ سټه وه) په ډيره مينه او علاقه د افغانستان تاريخ راغونډولو او وړو وړو بڼو لويه مټي نغښتي وې . د ۱۳۱۷ کال په کابل کالني کې د پښتو ټولني د تاليف او ترجمي څانگه د تاريخ په څانگه بلله شوې او ددې څانگي وظيفه يې « دافغانستان

دټار یخ راغونډول او ددې هیواد دټار یخ پېښو او و قایعو رو بنانول» بللی دی . دپښتو ټولنی د تاریخ مدیریت په ۱۳۱۷ کال کی ۶ تنه مسلکی کارکوونکی در لودل چی بناغلی کهزاد بی دمدير ، یعقوب حسن خان (قریشی) بی دمستیال ، عبدالباقي خان لطیفی بی دغری ، محمد عثمان صدقی بی دانگلیسی مترجم او عبد الخالق « بنادمن » بی دمبیض په حیث و و . او په دې کال کی دې مدیریت دالاندې آثار لیکلی او ژباړلی دی : « کتیبه های خروشتی ، مقدمه زند اوستا ، شهرهای معروف افغانستان ، امپراطوری کوشان ، جانشینان اسکندر ، رهنمای تاکسیلا ، نژاد افغانیان ، اشوکا ، بودیزم در افغانستان ، عروج بارکزائی ها ، ستوپه ها و آبدات افغانستان ، نگاهي به آریانای قدیم ، تاریخ آسیا ، افغانستان قبل التاریخ ، پښتو از نظر فقه اللغة » او په همدې کال کی بی د « بگرام » او « مسکوکات قدیم افغانستان » کتابونه خپاره کړی دی (۱) (د تفصیل له پاره وگورئ : د ۱۳۱۷ کال کابل کالنی ۲۸۵ تر ۲۹۰ مخونه) .

د ۱۳۱۸ کال د ژمی په شر و کی د مطبوعا تو ریاست جوړ شو او پښتو ټولنه هم ددې ریاست په تشکیل کی راغله ، په دې کال کی دپښتو ټولنی دټار یخ دمدریت کارونو او دکار پروگرام ته نوې کتنه وشوه او د لومړی محل له پاره دهواد دټار یخ دورې و وپشلی شوی او دهواد

(۱) که څه هم د ۱۳۱۷ کال په کالنی کی د تاریخ د مدیریت په خپرونو کی د « هندوکش و کابلستان » په نامه هم یو کتاب یادشوی خو غرنکه چی د نشراتو د شانگی په کار وکی نه دی یادشوی او هم بی چاپی نسخه ترلاسه نه شوه نو فکر کهزی چی دا کتاب نه وی خپور شوی .

وار دو ليکوالو د تاريخ دېلو - بېلو فصلونو په ليکلو پيل وکړ او
 ترتيب داوچي هر فصل به يې له ځنډه په ځانگړي توگه کي خپرېږي
 چي دهرڅه نه مخکي دهواد داسلام نه وړاندې تاريخ په پنځو فصلونو
 وويشل شو او هم په دې کال کي ددې لاندې رسالو په ليکلو پيل و شو :
 « افغانستان قبل التاريخ ، مدنيت و يدي ، مدنيت اوستايي ، نژاد افغانيان ،
 زبان ها در افغانستان » او هم د ژباړنو په برخه کي د « عروج
 بارکزايي ها ، نگاهي به تاريخ آرياني قديم او درساله آل ميکال » ژباړنه هم
 روانه وه (وگورئ : ۱۳۱۸۵ کال کابل کالني ۱۲۲ - ۱۲۳ مخونه) .
 په ۱۳۲۰ کال کي دپښتو ټولني دتاريخ مديريت د مطبوعاتو په رياست
 کي د تاريخ د عمومي مديريت په حيث و منل شو او په دې کال کي يې
 داسلام نه مخکي دورې په باب ۱۴ قلمه رسالي او مقالې وليکلي او داسلام
 نه وروسته دورو په برخه کي يې ۹ قلمه رسالي او مقالې تهيه کړي چي
 ټولي ۲۳ قلمه کهزي (د تفصيل له پاره وگورئ : د ۱۳۲۰ کال
 کابل کالني ۱۰۷ ، ۱۰۸ مخونه) .

همد اوخت و چي تاريخ ټولني بېل موجوديت و موند او خپلي
 خپروني يې تر پخوا مرتبي او منظمي کړي ، کتابونه او رسالي يې خپاره
 کړل او د آريانا مجلې په خپرولو يې کوټي پوري کړي بيا
 وروسته يې دافغانستان انگليسي او فرانسوي مجله هم خپره کړه او
 ديوې اساسنامې په درلودلو سره يې په کار پيل وکړ چي دلته دتاريخ
 ټولني د بشپړې تاريخچې ليکل يې مورده دي او دادی اوس دتاريخ
 ټولني هغه ځانگړي آثار چي د کار له شروع نه تر اوسه يې چاپ کړي په
 لنډ ډول معرفي کوم .

يادونه :

ددې کتابونو دمعرفی په برخه کې ټولوته یو عمومي نمبر و رکړ شوی او چاپی نمبرونه یې هم محای په محای ښودل شوی دی. داهم باید و وایم چې دتاریخ ټولنی د کتابونو مسلسل نمبر نشته او ډېر کله و دخپور شوی دی ، مثلا محینی کتابونه یې دخپريد و نمبر نه لری ، محینی نور یسی دخپريدوکال نه لری ، محینی یې دوه کتابونه په یوه نومره او محینی یې په نامسلل ډول یو په بل پسې خپاره شوی دی ، ما هڅه کړی چې د تخمین او اټکل له مخی د کتابونو نمبرې سمی کړم او په لمن کی اشاره ورته وکړم ، محینی رسالی داسی هم وې چې بیخی ترلاسه نه شوې او د فهرستونو له مخی می یې نوم ولیکه او معرفي می کړی .

څرنګه چې د کتابونو په پرله پسې نومره کی ډیره ګڼه و دی وه نو کیدای شی له ما نه هم په محینی کتابونو کی سهوه شوی وی خو هیله ده لوستونکی به می عذرو منی . هغه سنی ، لیکنی او اعداد چې د کتابو نو د مشخصا تو په برخه کې په لیند یو ( ) کې لیکل شوی اټکلی او یاد آریانا مجلی په استناد دی چې د کتاب په اصلی پښتو کې نشته .

او هم له دی کبله چې دتاریخ ټولنی زیات شمیر آثار په دری دی نو محکه یوازی له هغو کتابونو سره چی په پښتو ، انگلیسی یا فرانسوی دی دژبې یادونه شوې ده .

دادی د تاریخ ټولنی کتابونه له هغی ورځی نه چی په پښتو ټولنه کی دتالیف او ترجمی او بیا دتاریخ دمدریت په نامه منځ ته راغلی ، معرفتی کوم :

✓ (۱)

✓ صنعت باختر

لیکونکی : موسیو ژوزف هاکن ، ژ بارونکی : احمد علیخان کبهاد د پښتو ټولنی د تالیف او ترجمی مدیر . خپروونکی : دپښتو ټولنی د تالیف او ترجمی مدیریت (دتاریخ ټولنی لومړنی سته) . د خپریدو کال : ۱۳۱۶ هـ ش : د خپریدو نمبر : همدا د تاریخ ټولنی لومړنی خپرونه بللای شو ، قطع : کوچنی . موضوع : که څه هم کوچنی رساله ده او په دری او فرانسوی خپره شوې ، خودیره مهمه ده ځکه د کندوز له کشفیا تونه وروسته ثابتوی چی دگریک او بودیک د صنعت دزیزیدو ځای د هندوکوه په شمال بکتریان کی دی (۱) .

✓ (۲)

✓ آثار عتیقه کونل خیر خانه

لیکونکی : پروفیسر هاکن . ژ بارونکی : سیدقاسم خان رشتیا . خپروونکی : د کابل ادبی انجمن . د خپریدو کال : ۱۳۱۶ ،

(۱) دار ساله ماونه مونده مشخصات او موضوع می یی ۱۳۱۶ کال د کابل کالنی له مخی ولیکل (وگوری : نوموری کالنی ۵۵۶ مخ) .

دخپريد و محاسی : عمومی مطبعه . نمبر : نه لری (داتکل له مخی یی دو هم نمبر بلای شو). مخونه : ۵۱ قطع ۲۲ نیم × ۱۵ سا نتي متره . مطالب : په څلور و فصلونوکی دخیرخانی د کیند نو طرز او هغه تار یخی آثار چی دخیرخانی نه تر لاسه شوی ، معرفی شوی او د کیند نونقشی او د لاس ته راغلو آثار و عکسونه پکی خپاره شوی دی .

(۳)

بگرام

لیکونکی : احمد علی خان کهزاد ، خپروونکی : د کابل ادبی انجمن (پښتو ټولنه ، د تاریخ مدیریت .) دخپریدو کال : ۱۳۱۷
دخپريد و محاسی : عمومی مطبعه . نمبر : د تاریخ د خانسکی « ۳ » عمومی « ۱۶ » . مخونه : ۱۰۸ قطع : ۱۷ نیم × ۱۱ نیم سا نتي متره .

مطالب : « د بگرام جغرافیایی طبیعی وضعیت ، د بگرام دخرابو اوسنی وضع ، بگرام او ملی افسانی ، د اسلام نه مخکی افسانویکی د بگرام او د کاپیسا دنورو برخویاد ، بگرام په یونانی دوره کی ، بگرام په کوشانی دوره کی ، د بگرام بودایی معابد ، د بگرام تجارتي او سیاسی وضعیت د پلټنو او کیند نو نتیجه . »

(۴)

امپراطوری کوشان

لیکونکی : احمد علی کهزاد . خپروونکی : د پښتو ټولنی د تاریخ

«۷»

خانگه . دخپريدو کال ۱۳۱۷ عمومي مطبعه . د خپريدو نمبر : دادبي
 انجمن عمومي « ۱۷ » د تاريخ د خانگي « ۲ » . مخونه : ۳ • قطع :
 ۱۷ × ۲۵ سم .
 مطالب : د « عموميات ، لوی کوشانيان ، دکنيشکا کورني ، کوچني
 کوشانيان ، د باختر کوشانيان ، د کابل کوشانيان ، له رومنيانو سره
 د کوشاني امپراطوري تجارتي روابط او ... » ترعنا وينولاندې
 د کوشانيانو په باب په زړه پورې مطالب راغونډ شوي دي .

(۵)

باميان (آثار عتيقه بودايي باميان)

ليکونکي : موسيو او مادام گودار او پروفيسرها کن . ژباړونکي :
 احمد عليخان (کهزاد) . خپروونکي : د کابل ادبي انجمن (دتاريخ
 مديريت) . د خپريدو کال : ۱۳۱۷ عمومي مطبعه . نمبر : نه لري
 (دا تبکله له مخي پنځم و بلل شو) . مخونه : ۸۷ قطع :
 ۲۰ نيم × ۱۶ نيم سم . (۱)

موضوع : په دريو برخو کي : دباميانو دتاريخي سمخو او دباميانو
 دتاريخي بتانو په باب خپرنه ، دباميانو په باب د ارو پائيانو نظريي ،

---

(۱) ددې کتاب په ننني پښتني کي دنامه نه را لاندې « دوهم توک »
 ليکل شوي خولو مړي توک يي له زياتو پلټنوسره - سره ونه موندل
 شو او هم څرنگه چي هيڅ محاي يي ذکر نشته فکر کيزي چي که په
 فرانسوي ليکل شوي وي هم ، ژباړل شوي به نه وي .

په باميانو کې د پلټنو او کيڼدنو طرز په د باميانو په باب عمومي معلومات :
د باميانو په هکله د چيني زايرانو يادداشتونه ، غځيني محلي افساني او
نور راغونډ شوي دي .

(۶)

مسکوکات قديم افغانستان ✓ (قبل الاسلام)

ليکونکي : احمد علي خان کهزاد ، خپروونکي : (د پښتو ټولني
د تاريخ مديريت) د خپريدو کال : ۱۳۱۷ ، عمومي مطبعه . مخونه :
۴۰ مخه متن ، ۱۲ مخه د سکوعکسونه .

مطالب : « ديوناني باختري پاچايانو سکي ، داسکايي سلاطينو سکي ،
د سيستان او گندهار د پهلوايانو سکي ، د کوشاني پاچايانو سکي ،
د هياطله پاچايانو سکي ، د نيکيانو يا کوچنيو کوشانيانو سکي ،
د هند و کابلشاهانو سکي » (۱) .

(۷) ✓

حيات و اوقات ✓

سلطان محمود غزنوي

ليکونکي : دكتور محمد ناظم . دري کوونکي : عبدالغفور اميني .

(۱) دا رساله د ۱۳۱۶ کال په کابل کسانۍ کې خپره شوې خو
خو مخا په يې په غځيني فهرستونو کې محاسبه نکرې يادونه هم شوې
نوښايي چې محاسبه نکرې به هم خپره شوې وي خو ما و نه موندلای شوه .

«۹»

خپرو ونسکي: د پښتو ټولني دتار پيڅ څانگه. دخپريدو کال ۱۳۱۸ ،
عمومي مطبعه . د خپريدو نمبر د پښتو ټولني « ۲۹ » دتار پيڅ دمديريت
« ۷ » مخونه : ۲۵۶ .

موضوع : دسلطان محمود غزنوي د ژوندانه په بېلو - بېلو اړخونو
اودده دوخت د بېلو بېلو کارونو او اجتماعي اوضاعو په باب يو
ژور تحقيقي اثر دی .

(۸)

مسکوکات افغانستان در عصر اسلام

ليکونکي : احمد علي کهزاد . خپرو ونسکي: دتار پيڅ عمومي
مديريت . دخپريدو کال: ۱۳۱۹ (۱) عمومي مطبعه . نومره: دتار پيڅ
دمديريت « ۷ » (۲) مخونه : ۲۰ قطع : ۲۲ × ۱۵ نیم سم .
موضوع : د سامانيانوله دورې نه دامير عبدالرحمن خان تر وخته
پورې د لاس ته راغلو سکوسجمنی ، تاريخونه ، دمخ اوخت
ليکنی اونور مشخصات اومختصات .

---

(۱) د ارساله دخپريدوکال نه لری خو څرنگه چی په همدې کال
په کابل کالنی کی هم خپره شوې نو فکر کېزی چی په همدې کال به
خپره شوې وی .

(۲) څرنگه چی دحيات واوقات ... دخپريدونمبر هم « ۷ » دی
نوځکه ددې کتاب نومره « ۸ » وليکله شوه .

(۹)

آريانا

ليکونکي : احمد علي کهزاد . خپروونکي : د تاريخ عمومي
مدیریت . دخپريدوکال : ۱۳۲۱ عمومي مطبعه . دخپريدونمبر « ۸ » (۱)
مخونه : ۱۴۸ قطع : ۱۸ نیم × ۱۲ نیم سم .
مطالب : « ريشيان (شاعران) او دقومي روحياتو روزنه ، آريانا :
داسيو ، دآريامېنه ، داوستايا دوني ، آرياناويجه ، په بڅيني نومونو کي
دآريارينه ، آريان ، آريانا او ديونان لرغوني ليکوال ، دآريانا ولايات ،
دآريانا وسيدونکي ، دآريانا بناوړنه ، آريا او آريانا ، آرياني ، آريانا
او او پايي ليکونکي په اتلسمه او نولسمه پېړۍ کي »

✓ (۱۰)

احمدشاه باباي افغان

ليکونکي : مير غلام محمد غبار . خپروونکي : د تاريخ مديریت .
د خپريدوکال : ۱۳۲۲ . دخپريدونمبر : د تاريخ ټولني « ۱۰ »
دمطبوعاتو درياست « ۹۲ » . مخونه : ۳۵۲ . قطع : ۱۵ × ۲۱ سم .
موضوع : په ۳۸ فصلونو کي د لوی افغانستان د جوړوونکي ، لوی
امپراتور ، لوی احمدشاه د ژوندانه بېل ، بېل اړخونه ، سفرونه ،
لښکر کشي او د ده د دورې سياسي ، اقتصادي او اجتماعي اوضاع .

---

(۱) دانومره هم دپورتنسي نومري پسه اساس سمه شوه .

(۱۱)

فصلی از خلاصه الاخبار

مؤلفه : خوندمیر (متوفی ۹۲۲). تصحیح ، مقدمه ، حواشی :
سرور گویا اعتمادی ، خپرونکی : د تاریخ عمومی مدیریت .
د خپرېدو کال : ۱۳۲۴ عمومی مطبعه . د خپرېدو نمبر : نه لری
(د اټکل له مخی ۱۱ و بلل شو) . مخونه ۷۹
مطالب : « دهرات د دارالسلطنه عینی ستاینی ، دهرات باغونه
او بڼونه ، دسلطان بایقرا معاصر مشایخ او سادات ، دسلطان حسین
بایقرا معاصر عالمان - فاضلان او شاهان ، د بایقرا د وخت عینی
خوشنویسان ، د بایقرا دوخت عینی نقاشان او مهندسان ، د بایقرا
دوخت عینی سندرغاړی او د موسیقی ماهران . »

(۱۲)

رتبیل شاهان

د ارساله هم په فهرستونوکی د تاریخ تولنی له خپرونو څخه بلله
شوی خو مای کومه نسخه ونه مونده چی بشپړه پیژندگلوی مېږی
لیکلی وای نو محکه یی یوازی یادونه کوم او د تاریخ تولنی
د کتابونو په لست کی یې نیسم .

(۱۳)

تاریخ افغانستان

(لومړی ټوک)

لیکونکی : احمدعلی کهزاد او محمدعثمان صدقی . خپرونکی :

«۱۴»

(د تاريخ عمومي مديريت) . د خپرېدو کال : ۱۳۲۵ (۱) ،
د خپرېدو نمبر : نه لری (د اټکل له مخی ۱۳ نومره و بلل شو) ،
مخونه : ۲۹۵ قطع : ۱۸ × ۲۴ سم .

موضوع : په پنځو فصلو نوکی لرغونې افغانستان ، په هراړخیز
ډول څېړل شوی او د څېړنې سلسله یی په آریانا باندې د اسکندر تر
چپا و نو پورې را رسېدلی ده چی د افغانستان د اسلام نه مخکی
د ورو په باب یوې جوړې اثر دی .

✓ (۱۴)

تاريخ افغانستان ✓ (دوهم ټوک)

لیکونکی : احمد علی کهزاد . خپرونکی : (د تاريخ عمومي مديريت) ،
د خپرېدو کال او محای : (۱۳۲۵ ، عمومی مطبعه) . د خپرېدو نمبر :
نه لری (د اټکل له مخی ورکړی شو) مخونه : ۶۰۰ قطع :
۱۷ × ۲۴ سم .

موضوع : په آریانا کی دیوانو باختري د لمانگرې ټولوا کی
له شرو کېدو نه د اسلام تر ظهوره پورې د افغانستان سیاسي ،
اجتماعي ، دیني ، تهذيبی ، ادبی ، صنعتی او اقتصادی اوضاع .

---

(۱) د کتاب په پښتۍ د خپرېدو کال نشته ، پورتنۍ سنه د آریانا
مجلې د ۱۳۲۵ کال د گڼو په سندو لیکله شوه .

(۱۵) ✓
کنیشکا ✓

لیکونکی: احمدعلی کهزاد. خپروونکی: دتاریخ عمومی مدیریت.
د خپریدو کال: ۱۳۲۵، عمومی مطبعه. د خپریدو نمبر: « ۱۵ »
مخونه: ۲۴ قطع: ۱۲ × ۱۷ سم.
موضوع: د کنیشکا په ژوندانه یوه لنده خو مستنده او ژوره
رنا اچوله شوې اود ده د امپراتوری په دوره خبرې شوې دی.

(۱۶) ✓

آبدات نفیسه هرات ✓

لیکونکی: سرو گویا اعتمادی. خپروونکی: دتاریخ عمومی مدیریت.
د خپریدو کال: ۱۳۲۶، (۱) عمومی مطبعه. د خپریدو نمبر:
« ۱۶ » مخونه: ۳۶ قطع: ۱۶ نیم × ۲۵ سم.
موضوع: د هرات د تاریخی آثارو په باب یو تحقیق دی چی
د محمد شفیع خان لاهوری په وسیله په اورینتل کالج مگزین
کسی په اردو خپور شوی او مرحوم گسویا له حیثی زیاتونو سره
په دری اړولی دی.

---

(۱) د خپریدو کال یی په اصل کی ۱۳۱۶ ښودل شوی خو څرنگه
چی په ۱۳۱۶ کال کی د تاریخ عمومی مدیریت نه و جوړ شوی نو
د پرله پسو نومرې له مخی یی د خپریدو کال ۱۳۲۶ و لیکل شو.

(۱۷) ✓ خراسان

لیکونکی : م ، غبار ، خپرونکی : د تاریخ عمومی مدیریت
د آریانا مجلی خانکه . دخپردوکال : ۱۳۲۶ ، عمومی مطبعه .
د خپرید و نمبر : د آریانا مجلی د خانکی «۱» . مخونه : ۲۶
قطع : ۱۲ × ۱۷ نیم سم .
موضوع : د خراسان نوم او دهغه موقعیت ، تاریخی سوابق او نور
مر بوط معلومات .

(۱۸) ✓ تاریخ افغانستان

(دریم توک)

لیکونکی : م ، غبار او علی احمد نعیمی . خپرونکی : د تاریخ
مدیریت . د خپرید و کال : ۱۳۲۶ ، عمومی مطبعه . د خپرید و
نمبر : نه لری . مسخونه : ۱۵۰ قطع : ۱۷ × ۲۲ نیم سم .
موضوع : په افغانستان کی د اسلام او د عربو نفوذ ، د طاهریانو
تر سقوطه پورې . دا په حقیقت کی د افغانستان د عمومی تاریخ
د دریم توک لومړی دوه فصلونه دی چی لکه دنور و فصلونو
غوندې یی په یوه دوته کی خپاره شوی .

(۱۹) نیشواز

و یونکی : ضیاء قاریزاده . خپرونکی : انجمن تاریخ

افغانستان . دخپريدوكال (۱۳۲۷) . دخپرېد و نمبر : نه لری .
مخونه ۱۸ قطع : ۱۷ نیم × ۲۲ نیم سم .
موضوع : دیوشمېر مربع شعرونو مجموعه ده چی بحینی تاریخی
مواد او مطالب هم پکی خوندي شوی او تاریخی پېښوته اشاری پکی
شوی دی . وایی چی نینواز دو هم محل هم تاریخ تولنی خپور کړی
خوما یی کومه نسخه ونه مونده .

(۲۰)

سکندر په افغانستان کی

(فرا نسوی)

لیکونکی : احمد علی کهزاد : خپروونکی : تاریخی تولنه .
دخپريدوكال : ۱۹۴۶ ، عمومی مطبعه . دخپرېد و نمبر نه لری .
قطع : ۱۷ × ۲۶ نیم سم . مخونه ۳۱ .
موضوع : افغانستان ته دیونانی سکندر راتلو او په افغانستان
باندی دیو نانیانودتیری ، دلته ددوی دپاتی کیدلو او دیونانو باختری
کلتور په باب خبرې پکی شوی دی .

(۲۱)

صورتگران و خوشنویسان هرات

در عصر تیموریان

مؤلف : علی احمد نعیمی . خپروونکی : انجمن تاریخ افغانستان ،

« ۱۶ »

دخپږېدو کال: ۱۳۲۸، عمومي مطبعه. دخپږېدو نمبر: « ۱۹ » (۱).
مخونه: ۱۲۲ قطع: ۱۷ نیم ۲۵۰ سم.

موضوع: په دوو برخو کې د هرات نقاشان او خطاطان د الفبا
په ترتيب معرفي شوي او په سريزه کې د هرات پيژندگلوي شوي ده.

افغانستان در قرن نهم (۲۳) ✓

مؤلف: سيد قاسم رښتيا، خپروونکي: انجمن تاريخ افغانستان.
دخپږېدو کال: ۱۳۲۹، عمومي مطبعه (لومړی طبع). دخپږېدو
نمبر: « ۱۹ ». مخونه: ۲۵۶.

موضوع: دنولسمې پېړۍ له شروع تر پايه پورې د سدوزيو او
محمد زيو کورني شخړې، په افغانستان باندې دا نگريزانو دوه
لومړني تيري، دېلو، بېلو پاچايانو د سلطنت دورې او ددې پېړۍ
نورې پېښې پکې څيرل شوي دي.

(۲۳)

۱۷ کبير نامه

د حميد کشميري منظوم اثر. لمني: د علي احمد نيمی، تصحيح:
د محمد ابراهيم خليل، خپروونکي: انجمن تاريخ. دخپږېدو کال ۱۳۳۰

(۱) له دې نمبر نه تر « ۸۰ » نمبر پورې د تاريخ ټولني دخپرونو سلسله
ګڼده شوې او په « ۸۰ » نمبر بهرته زمانه خوا ورکړه شوې نومره
او چاپي نومره سره سمېزي.

عمومی مطبعه . د خپریدو نمبر « ۲۰ » مخونه : ۲۴۶ قطع ۱۶ × ۲۶ سم .
 موضوع : دنولسمی پیری دلومری نیمایی په وروستی لسيزه کی
 دوزیر اکبر خان لونور ولسی مجاهدینو د مبارز و هغه ییاد دی چی
 دانگریزانو په ایستلو کی یی کری او دلومری یغل لپاره یی دانگریز
 نه ماتیدو نکی قوت ته ماته ورکړې ده .

د زوایای تاریخ معاصر افغانستان (۲۴)

مؤلف ، احمدعلی کهزاد . خپروونکی انجمن تاریخ . د خپریدو
 کال : ۱۳۳۱ ، عمومی مطبعه . د خپریدو نمبر : د تاریخ ټولنی
 « ۲۱ » د مطبوعاتو د مستقل ریاست دنشراټو « ۲۰۵ » . مخونه : ۱۲۸
 قطع : ۱۷ نیم × ۲۶ سم .
 مطالب : دبارکزیو او سدوزیو همکاری او رقابت ، د کشمیر
 افغانی حاکمان ، له عظامحمد خان بامیز ایی سره دوزیر فتح خان جگره
 دغزنی محاصره ، د کابل شورش څنگه دملی قیام بته غوره کړه
 د کابل تخلیه او دننگرهار په لور دالفنستن دلبکر په شا تلنه ، دمحمد
 اکبر خان غازی کرکتر او دبندیانو سره دهغه رویه ، دجلال آبا دجگره ،
 د شاه شجاع مرینه ، دامیر دوست محمد خان دسلطنت په لومړیو کالونو
 کی دپنوری او کندهاری ورو نوتهدید او له ختیج او لویدیخ څخه
 د رنجیت سنگه او شاه شجاع نقشی « دا اثر د افغانستان د معاصر
 تاریخ دحینو مهمو پینو په باب بیلی — بیلی ۸ مقالی دی چی په یوه
 ټولکی را غونډی شوی دی .

(۲۵) ✓

پرده نشیمن سخنگوی

مؤلف : ماگه رحمانی، خپر و ونکی : انجمن تاریخ، دخپريدو
کال : ۱۳۳۱، عمومي مطبعه . دخپريدو نمبر : د مطبوعاتو «۲۰۶»
د تاریخ تولی «۲۳» : مخونه : ۹۴ قطع : ۱۶ × ۲۲ نیم سم .
موضوع : په پنځو فصلونو کې د دری دکن شمېر شاعرانو یوه
تذکره ده چې ددوی دژوند په پېښوسر پیره یی ددوی د شعر و نوښونو
هم را وری دی .

(۲۶) ✓

رساله ابن سينا

دا رساله په کابل کې دا فغانستان د لوی طبیب او نامتو فیلسوف
شیخ الرئیس ابوعلی سینا د کلیزی په مناسبت د تاریخ تولی له خوا خپره
شوي او دهیواد دې لوی شخصیت په باب یی معلومات پکې لیکلی
دی، مای یی یوه نسخه پخوا لیدلی وه خود دې فهرست په لیکلو کې
مې تر لاسه نه شوه .

(۲۷) ✓

زوی معارک

تألیف : میر زاعلا محمد، خپر و ونکی : انجمن تاریخ .
دخپريدو کال : ۱۳۳۱، عمومي مطبعه . دخپريدو نمبر : د انجمن
«۱۹»

تاریخ « ۲۳ » مطبوعاتو دستقل زیاست دنشرا تو « ۲۰۶ » . مخونه :

۲۲۹ قطع : ۱۶ نیم × ۲۵ نیم سم .

موضوع : دنولسمی پپری په شروکی د سدو زیوا و محمد زیو

تر منخ شخړې او بحینی نورې پپنی پکی شپړل شوی دی .

(۲۸) ✓

رجال ورویدادهای تاریخی

مؤلف : احمد علی کهزاد . خپروونکی : انجمن تاریخ . دخپریدو

کال : (۱۳۳۱) ، عمومی مطبعه . دخپریدو نمبر : دانجمن تاریخ

« ۲۲ » ، د مطبوعاتو دستقل ریاست « ۲۰۷ » . مخونه : ۱۲۶

قطع : ۲۵ × ۱۶ سم .

موضوع : په ۲۶ مقالو کی له احمد شاه بابا نه را وروسته تر

امیر شیر علیخان پورې دافغانستان دتاریخ بحینی پپنی په مخانگرو مقالو

کی لیکلی شوې دی .

(۲۹) ✓

لشکر گاه

لیکونکی : احمد علی کهزاد ، خپروونکی : انجمن تاریخ .

دخپریدو کال : ۱۳۳۲ ، عمومی مطبعه . دخپریدو نمبر : دتاریخ

تولنی « ۲۵ » ، د مطبوعاتو دریاست « ۲۰۸ » . مخونه : ۱۵۲

قطع : ۱۵ × ۲۱ نیم سم .

مطالب : « لښکرگاه غه وخت او څنکه کشف شوه ، د لښکرگاه

((۲۰))

کیندنی ، لښکرگاه او بست دفرخی له نظره ، د لښکرگاه سلطنتی کشکک دعنصری له خولی ، دهر مند په او بو بهری چلول ، د لښکرگاه دمانی رنگه دیوالی انځور و نه ، د لښکرگاه جامع جومات ، دغزنی پاچایان او ښکار ، په لښکرگاه کی دغزنوی مسعود څو میاشتنی ژوند ، د لښکرگاه شرو ، عروج را لویدل اوله منځه تلل .

(۳۰)

جوان فدائی

لیکونکی : عبدالجلیل پروانی فقیر . خپروونکی : انجمن تاریخ . د خپریدو کال او محای : (۱۳۳۳) ، عمومی مطبعه . د خپریدو نمبر : نه لری . مخونه : ۲۰ قطع : ۱۳ نیم × ۱۷ نیم سم . موضوع : په دریو برخو کی دیوه سرتیری افغان سپاهی دژوند خوږ داستان دی چی په افغانستان باندې دانگریزا نو دلومړی تجاوز په وخت کی په مېرا نه جنگیدلی او د وطن په لاره کی یی خپل سر قربانی کړی دی .

(۳۱) ✓

تیمور شاه درانی

لیکونکی : عزیز الدین وکیلی فوفلزائی . خپروونکی : انجمن تاریخ افغانستان . د خپریدو کال : ۱۳۳۳ ، عمومی مطبعه . د خپریدو نمبر : « ۲۷ » ، مخونه : ۵۲۷ قطع : ۱۶ × ۲۷ سم . موضوع : د تیمور شاه درانی دژوندتولی پېښی پکی راغلی ، دده معاصرین پکی پېژندل شوی او دده د وخت مدنی او سیاسی او نور معلومات پکی راغونډ شوی دی .

« ۳۱ »

(۳۲)

✓ خروج بهار کز ائیهها

مؤلف : ادوارد لایس پیرس. ژباړونکی : عبد الرحمن پژواک
او محمد عثمان صدقی. خپروونکی : انجمن تاریخ . دخپړېدو کال :
۱۳۳۳ عمومی مطبعه . دخپړېدو نمبر : «۲۸» . مخونه : ۱۸۳ قطع :
۱۸ × ۲۶ سم .

موضوع : په لسو فصلو توکی « دبار کزائی سردار انودنیکونو » په
سرلیک شرو شوی او وروستی عنوان یی « دافغانستان وروستی بڼه »
دی . په نورو فصلونو کی یی : « د تیمور شاه سلطنت ، د زمان شاه
سلطنت ، د محمود شاه لومړنۍ هېواد پراخونه ، د محمود شاه
دوهم سلطنت ، د دوست محمد خان تدریجی وړاندې تګ او امارت ته
رسېدل ، په هندباندې د انگلیس دیر غلونو علتونه او د انگلیس
یرغلونه » تر سر لیکونو لاندې مطالب راغلی دی .

(۳۳) ✓

واقعات شاه شجاع

لیکونکی : دلومړی او دوهم دفتر : په خپله شاه شجاع ، د دریم دفتر
محمد حسین هراتی . خپروونکی : انجمن تاریخ . دخپړېدو کال :
۱۳۳۳ ، عمومی مطبعه . دخپړېدو نمبر «۲۹» . مخونه : ۱۶۲
قطع : ۱۶ × ۲۶ سم .

موضوع : د شاه شجاع د سلطنت د دوری پېښی پکی شهرلی شوی
چی دوه دفتره یې په خپله شاه شجاع لیکلی دی او ددی دوری دنورو

«۳۳»

مآخذ و په ډله کې استفا ده تری کیدای شی

(۳۴)
سرخ کوتل

د : احمد علی کهزاد او شلوم برژه . خپروونکی : انجمن تاریخ افغانستان . د خپریدو کال : ۱۳۳۳ ، عمومی مطبعه .
د خپریدو نمبر : « ۳۰ » . مخونه ۲۱ قطع : ۱۷ × ۲۶ سم .
موضوع : سرخ کوتل د اورتون (آتشکدی) په باب په دوو برخو کې
دیناغلی احمد علی کهزاد او د نامتو مستشرق فقید دانیل شلوم برژه
دوی کتورې مقالې دی چی په یوه ټوکه کتبی خوندي شوی دی .

(۳۵)
سلطنت غزنویان

لیکونکی : استاد خلیلی . خپروونکی : انجمن تاریخ افغانستان .
د خپریدو کال : ۱۳۳۳ ، عمومی مطبعه . د خپریدو نمبر : « ۳۱ »
مخونه : ۳۷۰ قطع : ۱۷ × ۲۵ سم .
موضوع : په ۲۲ فصلونو کې د غزنوی کورنۍ واکستان معرفی شوی ،
ددې وخت جگړې یادې شوی ، ددې وخت ادبی اوضاع او ادیبان
معرفی شوی ، ددې وخت علماء ، عرفاء او بالاخره د غزنوی د تسمیې
وجه ، د سلطان زیارت او د غزنوی تاریخی آثار معرفی شوی دی .

(۳۶)
منتخب اشعار استاد خلیلی

ویونکی : استاد خلیلی . خپروونکی : انجمن تاریخ ، د خپریدو

« ۳۳ »

کال: ۱۳۳۳، عمومی مطبعه . دخپړېدو نمبر : نه لری . مخونه :
۸۳ قطع : ۱۷ × ۲۲ نیم سم .

موضوع : د استاد خلیلی دچاپ شوو شعر و نو مجموعه ده چی
دهواد دکنو خطاطانو په قلم لیکله شوي او د عمومی مطبعی دآفسیټ
په خانګه کې خپره شوي ده .

✓ (۳۷)

از سروبی تا اسمار

لیکونکی : احمد علی کهزاد . خپروونکی : انجمن تاریخ .
د خپړیدو کال : (۱۳۳۲) عمومی مطبعه . دخپړېدو نمبر :
« ۳۲ » مخونه : ۲۷ قطع : ۱۲ نیم × ۲۰ سم .

موضوع : د هند و کش د تهذیب یوه پاڼه او د سروبی او اسمار
تر منځ د واقع شویو تاریخي بحایونو په باب خبری او دلته د مؤلف
د پنځه ورغنی سفر یاد داشتونه او لیدنی کتنی .

✓ (۳۸)

فیض قدس

د : استاد خلیلی . خپروونکی : انجمن تاریخ . دخپړیدو کال :
۱۳۳۴ ، عمومی مطبعه د دخپړېدو نمبر : « ۳۳ » . مخونه : ۱۰۲
قطع : ۱۷ × ۲۵ نیم سم .

موضوع : په دې رساله کې دمیرزا عبد القادر بیدل د ژوندانه په ځینی
اړخونو رڼا اچوله شوي ده .

« ۴۴ »

✓ (۴۹)
پادشاهان متآخرا فغانستان

(لومړی ټوک)

تالیف : میرزا یعقوب علی خانی ، خپروونکی : انجمن تاریخ ،
دخپريدو کال : ۱۳۳۲ ، عمومی مطبعه ، دخپريدو نمبر : « ۳۴ » .
مخونه : ۲۴۶ قطع : ۱۷ نیم ۲۶ × سم .

مطالب : په دې کتاب کې د محمد زایې پاچا یانو حالات له
امیر دوست محمد خان تر امیر عبد الرحمن خان پورې راغلی او
خونديې په دې کې دی چې اکثره یې په خپله د مؤلف دسترگو لیدلی
په پټې دی چې په ټولو محایو کې حاضر او بیا وروسته یې د جلا وطنی
په وخت په بخارا کې دخپلو یادداشتونو په لیکلو پیل کړی دی .

✓ (۴۰)
رهنمای بامیان

لیکونکی : احمد علی کهزاد ، خپروونکی : انجمن تاریخ ،
دخپريدو کال : ۱۳۳۲ ، عمومی مطبعه ، دخپريدو نمبر : « ۳۵ » ، مخونه :
۵۰ قطع : ۱۶ نیم ۲۶ × سم .

مطالب : « د گرنخدوی له پلوه دبامیانو اهمیت ، جغرافیایي موقعیت ،
د کاروان تلوولار ، دنامه وجه ، دتاریخ نه وړاندې تاریخی لنډیز ،
د بودا ۳۵ متره بت ، دبودا ۵۳ متره بت ، نوربتان ، ککرکک ،
د چینی زواریدنی کتنی ، غلغه ، دبامیان په زړه پورې محایونه ،
ضحاک ، سر خشک او ... »

(۴۱)

رهنمای دبامیان

(۱ نگلیسی)

لیکونکی: احمدعلی کهزاد، خپروونکی: انجمن تاریخ . دخپریدو
کال : ۱۳۳۴ ، عمومی مطبعه ، دخپریدو نمبر : « ۳۶ » . مخونه :
۱۲ قطع : ۱۷ نیم × ۲۵ سم .

موضوع: دخارجی سیا حانو او علاقمندانو له پاره دبامیانو لارښود،
او په انګلیسی ژبه دهغوی له پاره دبامیانو آثار معرفتی شوی دی .

✓ (۴۲)

برگهای خزانی

ویونکی: خلیلی (خلیل الله خان) . خپروونکی: انجمن تاریخ ،
دخپریدوکال : ۱۳۳۴ ، عمومی مطبعه ، دخپریدو نمبر :
« ۳۷ » . مخونه : ۶۲ قطع : ۱۵ نیم × ۲۱ نیم سم .
موضوع : داستاد خلیلی د څلوریزویوه کوچنی مجموعه ده چی په
بنکلی خط په آفستی ډول خپره شوې ده .

✓ (۴۳)

صفاریان

لیکونکی: میرمحمد صدیق فرهنگ . خپروونکی: انجمن تاریخ ،
دخپریدوکال او مخای ۱۳۳۴ ، عمومی مطبعه ، دخپریدو نمبر : « ۳۸ » .
مخونه: ۴۰ قطع : ۱۷ × ۲۴ سم .

« ۲۶ »

موضوع : په دریمه هجری پېړۍ کې په افغانستان کې دسفار یانه
 د تولو ا کسۍ پېښې او اوضاع څېړل شوی او په حقیقت کې
 د افغانستان د عمومی تاریخ دېلو - بېلو دور و نه یوه دوره ده چی
 دهبواد په مؤرخینو ویشلی شوې وې .

(۴۴) ✓

ساما نیان ✓

لیکونکی : احمد علی محبی ، څېړونکی : انجمن تاریخ ،
 دڅېړېدو کال : ۱۳۳۲ ، عمومی مطبعه ، دڅېړېدو نمبر : « ۲۰ » .
 مخونه : ۱۱۴ قطع : ۱۶ نیم × ۲۲ نیم سم .

موضوع : ساما نیانو د دورې تاریخ دی چی د افغانستان د عمومی
 تاریخ د درېیم توکک یو څپرکی دی او په یوازې ډول هم خپور شوی .

(۴۵) ✓

د افغانستان پخوانی تاریخ

(لومړی توکک)

لیکونکی : احمد علی کهزاد او محمد عثمان صدقی ، پښتو کوونکی :
 محمد یونس مراد ، عتیق الله معروف (پښواک) ، غلام جیلانی جلالی ،
 قیام الدین خادم . څېړونکی : د تاریخ انجمن ، د څېړېدو کال :
 ۱۳۳۲ ، عمومی مطبعه ، دڅېړېدو نمبر : « ۲۱ » . مخونه : ۵۳۵
 قطع : ۱۷ نیم × ۲۵ نیم سم .

« ۲۷ »

موضوع : د افغانستان د اسلام نه مخکې دوره پکې څېړله شوې او
د آريانا په روښانه مدنيت ، کلتور او د آريائيانو د ژوندانه په نورو
اړخونو څېړې شوې چې درې متن يې له دې نه مخکې تاريخ ټولني
څېړکړی دی ، (وگورئ : د دې معرفي ۱۳ نمبر څېړونه .)

(۴۶) ✓

گلشن امارت

مؤلف : نور محمد نوری . څېړونکي : انجمن تاريخ افغانستان .
د څېړېدو کال : ۱۳۳۵ ، عمومي مطبعه . د څېړېدو نمبر :
« ۲۲ » . مسخونه : ۱۸۸ قطع : ۱۲ نيم × ۲۶ سم .
موضوع : په دې کتاب کې د شپږو گلشنونو او ۲۳ گلونو په ترڅ کې
د اميرشير عليخان د کوچنيتوب ، ځوانۍ ، لومړي سلطنت او دوهم
سلطنت د څولومړيو کلونو او دده د ژوند نورې پېښې خوندي شوې
دي او د اميرشيرعليخان له زيزيد و (۱۲۳۷ هـ ق) کال نه تر
۱۲۸۷ هـ کال پورې پېښې يې څېړلي چې داميرشير عليخان د دوهمې
يوولس کلنې پاچهي ۹ پاتې کلونه نه دي پکې راغلي .

(۴۷) ✓

خواجه عبدالله انصاري

(فرانسوي)

ليکونکي : بورکوي . څېړونکي : تاريخ ټولنه ، د څېړېدو کال :

۱۹۶۵ ع ، عمومی مطبعه ، (۱۳۳۵) . دخپرېد و نمبر : « ۲۲ » .
مخونه : ۱۶ قطع ، ۱۶ نیم × ۲۶ نیم سم .
موضوع : دخواجه عبدالله انصاری په ژوند او افکار و لنډه رڼا اچوله شوې ده .

(۴۸) ✓

هوټکي ها

مؤلف : عبد الرؤف بينوا ، خپروونکی : انجمن تاريخ .
د خپرېدو کال ۱۳۳۵ ، دولتي مطبعه ، دخپرېدو نمبر : « ۲۳ » .
مخونه : ۱۷۷ قطع : ۱۷ × ۲۵ سم .
موضوع : په اوو برخو کې دهوټکيانو دسلسلې له شرونه ددوی
دتولواکمه تر سقوطه پورې دافغانستان ددې رويانه دورې تاريخي
پېښې څېړلې شوې او ددې وخت په حېرې ، سياسي ، اجتماعي ،
ادبي او ثور و او ضاعو رڼا اچوله شوې ده .

(۴۹) ✓

رجال و رویداد های تاریخی

(۱ نجلیمسی)

لیکونکی : احمد علی کهزاد ، خپروونکی : تاريخ ټولنه .
دخپرېدو کال : (۱۳۳۵) د خپرېدو نمبر « ۲۴ » . مخونه : ۱۷۹
قطع : ۱۷ نیم × ۲۶ نیم سم .
موضوع : دپاغلی کهزاد دهغو ۳۶ تاريخي مقالو مجموعه ده چې
د « رجال و رویداد های تاریخی » په نامه په دري ژبه خپور شوی
او په همدې فهرست کې معرفي شوی دی .

« ۲۹ »

(۵۰)

یکمرد بزرگ

لیکونکی: محمدابراهیم خلیل. خپروونکی: انجمن تاریخ افغانستان
د خپریدو کال: ۱۳۳۵، دولتی مطبعه. د خپرېدو نمبر: « ۴۵ »
مخونه: ۷۴ قطع: ۱۴ × ۱۹ نیم سم.
موضوع: د شیخ سعدالدین عارف کابلی انصاری چې د پای منار حاجی
صاحب په نامه مشهور دی، د ژوند پېښې او د منظومو او منثورو آثارو
نمونی پکې راغلی دی.

(۵۱)

د افغانستان لخوا کی تاریخ

(انګلیسی)

لیکونکی: (پوهاند) محمد علی (میوندی). خپروونکی: تاریخ
تولنه. د خپرېدو کال: (۱۳۳۶) د خپرېدو نمبر: « ۴۶ ». مخونه:
۲۸ قطع: ۱۷ نیم × ۲۵ نیم سم.
موضوع: د افغانستان د تاریخي پېښو او د سلاطینو د کورنیو او
سلطنت د دورولندیز.

(۵۲)

آریانا یا پخوانی افغانستان

(انګلیسی)

لیکونکی: پروفیسور محمد علی (میوندی). خپروونکی:

« ۴۰ »

تاریخ تبولنه . د خپرېدو کمال : ۱۳۳۶ ، د ولتي مطبعه .
 دخپرېدو نمبر : « ۴۷ » . مخونه : ۱۱۸ قطع ۱۷ نیم × ۲۶ نیم سم .
 موضوع : دلرغونې افغانستان دېلو- بېلو برخو او د آريائيانو د ژوند
 او : او او خونو په باب خپره شوي او د هيواد په دې رونه مدنيت
 ر نال اچوله شوي ده .

تاريخ افغانستان (۵۳) ✓

(دریم ټوک)

ليکونکي : م : غبار ، علي احمد نعيمی ، مير محمد صديق فرهنگ
 احمد علي محبی ، خليل الله خليلی . خپروونکی : انجمن تاريخ .
 د خپرېدو کمال : ۱۳۳۶ ، د ولتي مطبعه . دخپرېدو نمبر : « ۴۸ »
 مخونه : ۶۶۹
 موضوع : « په افغانستان کې د اسلام خپرېدل او د عربو نفوذ ،
 طاهريان ، صفاريان ، سامانيان او غزنويان » پکې څېړل شوي
 د دې ټوک د افصلونه په بېلو- بيلو رسالو کې هم خپاره شوي چې په
 همدې رساله کې مودرو وپېژندل .

(۵۴) ✓

جنگنامه

د : محمد غلام غلامی کهستاني . خپروونکی : انجمن تاريخ .
 د خپرېدو کمال : ۱۳۳۶ ، د ولتي مطبعه . دخپرېدو نمبر : « ۴۸ »
 مخونه : ۲۱۰ قطع : ۱۶ نیم × ۲۶ سم .

موضوع: دنولسمی پېړۍ د لومړۍ نیمایي دور و ستیولسو کلو نو
په شروکی دانگریزا نو سره دمیر مسجدی خان او نورو ملی مجاهدینو
اومبار زینو دمبارزو منظوم داستانون دی چی تاریخ ټولنی دیوه کتبور
متن په حیث خپور کړی دی .

✓ (۵۵)

پادشاهان متاخر افغانستان (دوهم ټوک)

تألیف : میرزا یعقوب علی خا فی . خپرو ونکی : انجمن تاریخ .
د خپرېدو کال : ۱۳۳۶ دولتی مطبعه . د خپرېدو نمبر : « ۴۹ »
مخونه : ۱۹۶ قطع : ۱۷ نیم × ۲۶ سم .
موضوع : د لومړی ټوک د مطا لبوا دامه د امیر حبیب الله خان
تردو ری پورې پکی تعقیب شوې ده .

✓ (۵۶)

افغانستان در قرن نژده

مؤلف : سید قاسم رښتیا . خپرو ونکی : انجمن تاریخ . د خپرېدو
کال : ۱۳۳۶ ، دولتی مطبعه (دوهم چاپ) . د خپرېدو نمبر : « ۵۰ »
مخونه : ۲۶۳ قطع : ۱۷ × ۲۶ سم .
موضوع : دنولسمی پېړۍ له شرو تر پایه پورې د سدو زیواو محمد زویو
کورنی شخړې ، دانگریزانو دوه لومړنی تجاوا زونه ، د بېلو- بېلو
پاچایانو د سلطنت دورې اوددې دورې نورې پېښې پکې شجړلی
شوې دی .

« ۴۴ »

(۵۷) ✓

بالاتر حصار کابل

و پيش آمد های تاريخی

(لومړی ټوک)

ليکونکی: احمدعلی کهزاد. خپروونکی: انجمن تاريخ افغانستان.
د خپرېدو کال ۱۳۳۶، دولتی مطبعه. د خپرېدو نمبر: « ۵۱ ».
مخونه: ۳۱۶ قطع: ۲۶ × ۱۸ سم.

موضوع: د کابل د بالا حصار په تاريخی سوابقو رڼا اچوله شوې،
د کابل د مشهورو غبرونو شیردرغزه او آسمایي له دیوا لونو
نه یی له بالا حصار سره مربوطې پېښې تر ۱۱۵۱ ق کال پورې
چې بالا حصار د نا درافشار پد لاس و رانیزي را رسولی دی او
لومړی ټوک همدلته ختمیزي.

(۵۸) ✓

میرزا عبدالرحیم رحیمی

ليکونکی: عبد الله بختانی، خپروونکی: انجمن تاريخ افغانستان.
د خپرېدو کال (۱۳۳۶) دولتی مطبعه. د خپرېدو نمبر: نه لری.
مخونه ۶۲ قطع: ۱۷ نیم × ۲۵ نیم سم.
موضوع: دمیرزا عبدالرحیم رحیمی چې یو معاصر مخور او شاعر دی،
د ژوند پېژندنه او د کلام نمونې پکی راغلی دی.

(۵۹)

تایان

(دري - انگلیسی)

لیکونکی: چینی مؤرخ ټه ماچه یڼ ، ژ بار و نکی : احمد علی
 کهزاد ، دخپرېدو کال (۱۳۳۷) د ولتي مطبعه . دخپرېدو نمبر :
 « ۵۳ » . مخونه : ۲۲ + ۲۰ = ۴۲ قطع : ۱۷ نیم × ۲۵ نیم سم .
 موضوع : « د شی چی » یاتاریخی اسنادو ۱۲۳ فصل دی چی د چین د ایلیچی
 « چانکک چی یڼ » هغه یاد داشتونه دی چی دوه زره کاله وړاندې یی
 د افغانستان حیثی برخی لیدلسی او چینی مؤرخ د تایان په نامه لیکلی دی .

(۶۰) ✓

درة الزمان

في تاريخ شاه زمان

لیکونکی : عزیزالدین و کیلی فوفلزائی . خپروونکی : انجمن
 تاریخ . دخپرېدو کال ۱۳۳۶ دولتي مطبعه . دخپرېدو نمبر : « ۵۴ » .
 مخونه : ۲۷۰ قطع : ۱۷ × ۲۶ نیم سم .
 موضوع : دز مانشاہ درانی دژ وندانه بېل-بېل اړخونه پکې خپرل شوی او دده
 دوخت په سیاسي ، ادبي ، اجتماعي ، علمی اونورو او ضاعوزنا اچوله شوې ده .

(۶۱) ✓

استخراج تاریخ در نظم

لیکونکی : محمد ابراهیم خلیل . خپروونکی : انجمن تاریخ .

« ۴۴ »

دخپړيدو کال: ۱۳۳۷، دولتي مطبعه. دخپړېدو نمبر: «۵۵». مخونه: ۱۱۱ قطع: ۱۷ × ۲۰ سم.

موضوع: په نظم کې دځينې تاريخونو استخراج، دتاريخ د استخراج بېل - بېل ډولونه اونومونه چې ټول کتاب په دوو لسو «گلونو» ويشل شوي او دتاريخ د استخراج بېل - بېل ډولونه او طريقې پکې څېړل شوي دي.

(۶۲)

دافغانستان دمعاصر تاريخ په گوښو کې

(انگليسي)

ليکونکي: احمدعلي کهزاد، خپروونکي: تاريخ ټولنه. دخپړيدو کال: (۱۳۳۷) دولتي مطبعه. دخپړېدو نمبر: « ۵۶ ». مخونه: ۱۴۴ قطع: ۱۷ × ۲۶ سم.

موضوع: د ښاغلي کهزاد دهنی اثر انگلیسي ژباړه ده چې د «در زوایای تاریخ معاصر افغانستان» په نامه خپور شوی او په همدې فهرست کې معرفی شوی دی.

(۶۳)

دافغانستان دلیدو وړ ځایونه

(فرانسوي)

ليکونکي: محمدتېی کهزاد، خپروونکي: تاريخ ټولنه. دخپړيدو کال: (۱۳۳۷)، دولتي مطبعه. دخپړېدو نمبر: نه لري. مخونه: ۲۰ قطع: ۱۷ نیم × ۲۵ نیم سم.

« ۳۵ »

موضوع : د افغانستان د لیدلووړ محایونو په برخه کې خارجی
علاقمندانو ته لارښوونه شوې او د افغانستان تاریخی محایونه پکې
پېژندل شوي دي.

(۶۴)

په افغانستان کې د اسلام خپریدل

لیکونکي : میر غلام محمد غبار . پښتو کوونکي : گل پاچا الفت .
خپروونکي : تاریخ تولنه . د خپرېدو کال : ۱۳۳۸ ، د پوهنې مطبعه
د خپرېدو نمبر : « ۶۳ » . مخونه : ۹۰ قطع : ۱۸ نیم × ۲۴ سم .
موضوع : افغانستان ته د عربو راتګ ، د دې لځای د خلکو له خوا د اسلام
منل او د عربو او افغانانو تر منځ د جګړو پېښې شهرلی شوې او دا په
حقیقت کې د افغانستان د مسلسل تاریخ د دریم توک لومړی فصل
دی . داهم باید و وایو سره له دې چې تاریخ تولنی د افغانستان د ټول
تاریخ په پښتو کول په نظر کې درلودل خوله دې سره د افغانستان د تاریخ
د پښتو کولو سلسله قطع شوې ده او په وروسته برخو کې یوازې هوتکیان
پښتو شوي چې په خپل لځای کې به معرفي شي .

✓ (۶۵)

مزارات شهر کابل

تألیف : محمد ابراهیم خلیل . خپروونکي : انجمن تاریخ . د خپرېدو کال :
۱۳۳۹ ، دولتی مطبعه . د خپرېدو نمبر : « ۶۵ » . مخونه : ۲۶۸ قطع :
۱۷ × ۲۵ سم .
موضوع : د کابل د مشهورو زیارتونو د بربلیکو نولیکې او معرفي پکې راغلي دي .

« ۳۶ »

(۶۶)

د افغانستان پخوانی تاریخ

(دوهم ټوک)

لیکونکی : احمد علی کهزاد . پښتو کورنکی : رښتین ، خادم ، جلالی
زهیر ، ثابت ، معروف ، باغوانیوال او محمدیونس مراد ، خپروونکی :
د تاریخ ټولنه . د خپرېدو کال ۱۳۳۹ . دولتی مطبعه . د خپرېدو نمبر :
۶۶ . مخونه : ۱۱۱ قطع : ۱۷ × ۲۶ نیم سم .

موضوع : د افغانستان د پخوانی تاریخ ادامه ده چی د اسلام تر راتللو
پورې یی د آریانا پېښی پکی څېړلی او د ری متن یی مخکی خپور
شوی دی .

(۶۷)

بلااحصار کابل

و پېش آمد های تاریخی

(دوهم ټوک)

مؤلف : احمد علی کهزاد . خپروونکی : انجمن تاریخ . د خپرېدو کال :
۱۳۳۷ . دولتی مطبعه . د خپرېدو نمبر : ۶۷ . مخونه : ۲۳۰ قطع :
۱۸ × ۲۶ سم .

موضوع : په دې ټوک کی د سلوژیو د سلطنت له شرو له دیالا حصار په
پېښو رڼا اچوله شوې او ددې دو رې هغه ټولې پېښی چی له بلااحصار سره
تړلی دی پکی راغلی او دنولسمی پېړی تر نیمای پورې کله چی بلااحصار
د انگریزانو له خوا وړان شوه ، ټولې پېښی پکی خوندي دی .

(٦٨)

د سرخ کو تل کیندنې

(فرانسوی)

لیکونکې: دانیل شلو مبرژه . خپروونکې: انجمن تاریخ. دخپرېدو کال:

(١٩٦٠) دخپرېدو نمبر « ٦٧ » . مخونه: ٢٢ قطع: ١٧ نیم ٢٦ × سم .

موضوع: د سرخ کوتل د کیندنو را پوراو د ترلاسه شویو آثارو معرفي .

(٦٩)

د جام منار

یا

د سلطان غیاث الدین خلجي

(فرانسوی)

لیکونکې: چارلس کیفر. خپروونکې: تاریخبولنه. دخپرېدو کال:

١٩٦٠ ع . دخپرېدو نمبر: « ٦٨ » . مخونه: « ٦٠ » . قطع:

١٨ × ٢٥ نیم سم .

دغورې دورې د لرغونې او لیدو وړ خلجي په باب معلومات پکې

لیکل شوي دي .

(٧٠)

تشکيلات نظامي غز نويان

مؤلف: داکتر بوسورت. مترجم: سرو رهايون . دخپرېدو کال:

١٣٢٢ ، دولتي مطبعه . دخپرېدو نمبر: « ٦٨ » . مخونه:

٦٢ قطع: ١٦ × ٢٢ سم .

« ٢٨ »

موضوع : دغزنو یانو په نظامی تشکیلا تو دهنی وخت د اسناد و په
رڼا کی مستندی خبرې شوي او په دې برخه کی یوه کتوره رساله ده .

(۷۱) ✓

پښتو ولویکان غز نه

لیکونکی : عبدالحی حبیبی . خپروونکی : انجمن تاریخ . د
خپرېدو کمال او محای : ۱۳۲۱ ، دپوهنی مطبعه . دخپرېدو نمبر : « ۶۹ » .
مخونه : ۱۰۸ + ۱۶ = ۱۲۴ قطع : ۱۵ × ۲۲ سم .
موضوع : په دې کتاب کی دغزنی دلویکا نو دوا کمنی کورنی حالات
او یو پښتو شعر راغلی دی چی له دې نه مخکی بحث نه وپری شوی او
ددې کتاب په وسیله د افغانستان په واکمنوکو رڼو کی دیوې بلی
کورنۍ زیاتون راغلی دی .

(۷۲) ✓

تاریخ افغانستان در عصر کورگانی هند

لیکونکی : عبدالحی حبیبی . خپروونکی : انجمن تاریخ . دخپرېدو
کمال : ۱۳۲۱ ، دپوهنی مطبعه . دخپرېدو نمبر : « ۷۰ » . مخونه :
۴۰۰ قطع : ۱۵ × ۲۲ سم .

مطالب : په دریو بابو نوکی دبابر ، همایون ، اکبر ، شاه جهان ،
اورنسک زیب سلطنتونه ، د مغلو په مقابل کی ملی نهضتونه ، ودانی ،
ددې وخت پښتانه عسلی ، ادبی ، حربی او اداري اشخاص ، معرفي
شوی او دمغلو دسلطی په موده کی د افغانستان او ضاع شپړل شوی دی .

✓ (۷۳)

غوريان اولوی ملی ټولواکان

(فرانسوی)

لیکونکی : چارلس کیفر ، خپروونکی : تاریخ ټولنه . دخپرېدو
کال : ۱۹۶۲ دخپرېدو نمبر : «۷۱» . مخونه : ۵۰ قطع : ۱۸ × ۲۶ سم .
موضوع : دغوري ټولواکۍ اوددې کورني دشرانو اوواکمنانو
معرفی ده .

✓ (۷۴)

طبقات الصوفیه

د : خواجه عبد الله انصاری هروی . تصحيح - تعليق او تحشیه د
عبدالحی حبیبي ، خپروونکی : انجمن تاریخ ، دخپرېدو کال :
۱۳۳۱ ، دولتی مطبعه . دخپرېدو نمبر : «۷۲» . مخونه : ۷۳۸
قطع : ۱۸ × ۲۶ نیم سم .
موضوع : دتصوف تاریخ اودمتصوفینو دپوه ګټوره تذکره ده چی
په دې سرېره ددوی دپوه خوازه نثر نمونه اوددري لغاتوپوه قیمتي
خزانه هم ده .

✓ (۷۵)

په نولسمه پيړۍ کې افغانستان

لیکونکی : سید قاسم زینتیا . پښتو کورونکی : محمد یونس
مراد ، قیام الدین خادم ، محمد گلاب شمکرهازی ، نیکک محمد پکتیانی ،

عبدالله مسيزی ، خپر و ونکی : دافغانستان تاريخ تولنه . دخپرېدو کال :
 ۱۳۲۱ ، دولتی مطبعه . دخپرېدو نمبر : « ۷۳ » مخونه : ۴۸۲
 قطع : ۱۶ نیم × ۲۳ سم .
 موضوع : د افغانستان د نولسمې پېړۍ پېښې پکې راغلی چي دري
 متنونه يی دوه محل د تاريخ تولتی له خوا خپاره شوي دی .

(۷۶)

زبان دو هزار سال قبل افغانستان

د عبدالحي حبيبي . خپرو ونکی : انجمن تاريخ . دخپرېدو کال :
 ۱۳۲۲ ، دولتی مطبعه د خپرېدو نمبر : « ۷۴ » . مخونه ۱۲۰ قطع :
 ۱۳ نیم × ۱۹ سم .
 موضوع : د بغلان د سرخ کوتل د ډبر ليکک خپرنه ده او ددې کتېبي
 په ژبه د ژب پېژندنې له مخې خبرې شوي دي .

✓ (۱ / ۷۷)

طبقات ناصري

(لومړی ټوک)

ليکونکی : قاضي منهاج الدين عثمان بن سراج الدين معروف
 به قاضي منهاج سراج جوزجاني . تصحيح ، مقابله ، تحشيه او
 تعليق : عبدالحی حبيبي . خپرو ونکی : انجمن تاريخ . دخپرېدو
 کال : ۱۳۲۳ ، دپوهنی مطبعه . دخپرېدو نمبر : « ۷۶ » .
 مخونه : ۵۰۱ قطع : ۱۸ × ۲۶ سم .

موضوع : په ۲۱ طبقوکی د آدم علیه السلام نه د حضرت محمد تر وفاته پورې ، د خلفاؤ ، امویانو ، عباسیانو ، عجمی شاهانو ، بلخی پيشدادیانو ، کیا نیانو ، اشکانیانو ، سامانیانو ، اکاسرهؤ ، تبايعهؤ ، طاهریانو ، صفاریانو ، سامانیانو ، د یلمیانو ، غزنویانو سلجوقیانو ، سنجریانو ، نیمروزیانو ، کسردیانو ، خوارزمشاهیانو ، غوریانو ، هندي سلاطینو او هندي شمسیانو . په باب معلومات راغلی او داوومی هجری پېری ترشرو پورې پېښی پکی خوندي دی .

✓ (۴ / ۷۷)

طبقات ناصری

(دوهم ټوك)

لیکونکی : قاضي منهاج سراج جوزجانی . تصحيح ، مقابله تحشیه او تعلیق د : عبدالحی حبیبي . خپرونکی : انجمن تاریخ . دخپرېدو کال : ۱۳۴۳ ش ، دولتی مطبعه . دخپرېدو نمبر : « ۷۶ » . مخونه : ۵۰۷ قطع : ۱۸ × ۲۶ سم .

موضوع : دلومړی ټوك په تعقیب دوه ویستمه او در ویستمه طبقه چی ملوك شمسیه او دمغلور او تل پکی غېرل شوی دی او هم یی له ۲۲۲ مخ نه راوړسته تعلیقات شروع کېزی چی د کتاب شرح طلب اشخاص ، محایو نه او پېښی د کتاب د محشی استا د حبیبي له خوا پکی غېرل شوی دی .

« ۴۲ »

(۷۸)

هنر خط در افغانستان

دردو قرن اخیر

لیکونکی : عزیزالدین و کیلی فوفلزائی . خپروونکی : انجمن تاریخ .
د خپرېدو کال : ۱۳۴۲ ، دولتی مطبعه . د خپرېدو نمبر : « ۷۷ » .
مخونه ۲۱۹ قطع : ۱۸ × ۲۶ نیم سم .
موضوع : په وروستیو دوو پېړیو کې د خط د هنر لنډه تاریخچه ، د محیثی
خطاطانو پېژندګلوی او د خط دنورو ماہرانو او مؤلف ۱۸۸۵ راز - راز
چکلیو اوز په ورونکو خطاطیو عکسونه .

(۷۹)

ملا متیان و صوفیان و جوانمردان

تمهید د : ابوالعلا عفیفی . تألیف د : عبد الرحمن سلمی . ژباړه د :
علی رضوی . خپرونه د تاریخ تولی . د خپرېدو کال : ۱۳۴۳ ، دولتی
مطبعه او د پوهنی مطبعه . د خپرېدو نمبر : « ۹۰ » . مخونه : ۱۰۴ قطع :
۱۷ × ۲۴ سم .

مطالب : « ملامتی مذهب ، د ملامتی - جوانمردی او تصوف معنی او
خپل منځی ارتباط ، په نیشاپور کې د ملا متیانو پیدا کېدل ، د ملامتی
اصول و انتقادی تحلیل او فلسفه ، سلمی او تصوف په تاریخ کې د هغه لځای ،
د سلمی شاگردان ، د سلمی تألیفونه ، د ملامتی رسالی متن . »

✓ (۸۰)

افغانستان بعد از اسلام

(لومړی ټوک)

لیکونکی : پوهاند عبدالحی حبیبی . خپرونکی : انجمن تاریخ افغانستان . د خپرېدو کال ۱۳۲۵ ، د پوهنې مطبعه ، د فرانکلن د انشماراتو مؤسسه . د خپرېدو نېټه : « ۸۰ » . مخونه : ۱۰۶۰ قطع : ۱۷ × ۲۲ نیم سم .

موضوع : په لومړۍ او دوهمه پېړۍ کې دافغانستان هراړخیزه څېړنه شوې ده او د دې دوو پېړیو سیاسي - اداري - فکري - اجتماعي - اقتصادي او ضاع څېړل شوی دی . (نور ټوکونه یې لاتر اوسه نه دي خپاره شوي .)

✓ (۸۱)

غوریان

لیکونکی : عتیق الله پژواک . خپرونکی : انجمن تاریخ . د خپرېدو کال : ۱۳۲۵ ، دولتي مطبعه او دپوهنې مطبعه . د خپرېدو نېټه : « ۸۱ » . مخونه : ۲۹۰ + ۴۲ = ۳۳۲ قطع : ۱۶ × ۲۲ سم .

موضوع : د غوریانو د دورې بشپړ تاریخ ، د دې کورنۍ سلاطین ، اجتماعي - ادبي - حربي اشخاص ، او د دې دورې اجتماعي او نور کارونه .

✓ (۸۲)

افغانها در هند

مؤلف : میر حسین شاه ، خپرونکی : انجمن تاریخ افغانستان .

د خېرېدو کال: ۱۳۲۵ دولتي مطبعه ، د خېرېدو نمبر: « ۸۲ » . مخونه:

۱۰۰ قطع : ۱۷ × ۲۵ نیم سم .

مطالب: « هند دافغانانوله نظره ، دافغانستان او هند جغرافيا لیکونکي ، دافغانانوله ورتګ سره د هند وضع ، هند ته د غزنویانو تلل ، ملوک جبال ، دامپرا توری پراختیا ، دنیلی سلطنت دغلامانو کورنۍ ، عمراني یادگارونه ، شمس الدین التمش ، دالتمش په لحای ناست کسان ، دالتمش د دورې عمراني یادگارونه ، دالتمش په دوره کې ادبیات ، په دې دوره کې علوم او معارف ، ددې دورې عارفان ، غیاث الدین بلبن ، اداري تشکيلات » .

(۸۳)

۷ هوتکیان

دري لیکونکي : عبد الرؤف بیوا ، پښتو کسوفه کی : محمدیونس مراد ، خپروونکي : تاریخ ټولنه . د خېرېدو کال او مخاونه : ۱۳۲۵ ، دولتي مطبعه او دپوهنې مطبعه . د خېرېدو نمبر: « ۸۳ » . مخونه: ۱۶۷ قطع : ۱۷ × ۲۴ سم .

موضوع : په اوو برخو کې د هوتکي دورې تاریخ ، پېښې او مشاهیر څېړل شوی او ددې دورې په وقایعو او پېښو بشپړه رڼا اچوله شوی ده .

(۸۴) ✓

امیر علیشیر نقایي « فانی »

ټولونکي : محمد یعقوب واحدی جوزجاني ، خپروونکي : تاریخ

« ۴۵ »

ټولنه . د خپرېدو کال ۱۳۴۶ ، دولتي مطبعه . د خپرېدو نمبر : « ۸۴ » .
مخونه : ۱۷۸ قطع ۱۸ × ۲۵ نیم سم .

مطالب : « دامير عليشير نوایي ژوند پېژندنه ، دده دوخت عمراني آثار ،
د نوایي تالیفونه او دده د نظم او نثر دري او اوزبکي نمونې . »

✓ (۵۸)

نامه احمد شاه بابا

به

سلطان مصطفی ثالث عثمانی

د : احمد شاه بابا . نېلونی اولمنی د : غلام جیلانی جلالی .
خپروونکی : تاریخ ټولنه د خپرېدو وکال : ۱۳۴۶ ، دولتي مطبعه .
د خپرېدو نمبر : « ۸۵ » . مخونه ۱۵۱

موضوع : د ترکیی سلطان مصطفی ثالث عثمانی ته احمد شاه بابا
دیوه لیک په ترڅ کې دخپل وخت په پېښو رنناچولی ، خپلی سوبی
اوفتحی ورتة لیکلی دخپلواښکر واو وسلو په باب یسی معلومات و رکړی
اوله دښمنانو سره یسی دخپلو جگړو و پېښو ورتة لیکلی چی یو ډېر
ارزښتناک لیک او اثر دی او داستانبول دخپلی آرشیف له یوازینی نسخی
څخه را نقل شوی دی .

✓ (۸۶)

ریاض الالواح غز نه

مؤلف : مرحوم شیخ محمد رضاء . خپروونکی : تاریخ ټولنه .

« ۴۶ »

دخپرېدو کال او مخای : ۱۳۴۶ ، دولتی مطبعه ، آفسیټی (د مؤلف له خپل خط نه عکس) . د خپرېدو نمبر : « ۸۶ » . مخونه : ۲۱۹ قطع : ۱۵ × ۲۰ سم .

موضوع : د غزنی د زیارتونو د ډبر لیکو نو متنونه پکې را نقل شوی او خوندي شوی دی چې په دې برخه کې یوکتبو را ثردی .

(۱/۸۷) ✓

تیمور شاه درانی

(لومړی ټوک)

تألیف د : عزیز الدین وکیلی فوفلزائی ، خپروونکی : تاریخ ټولنه . د خپرېدو کال : ۱۳۴۶ ، دوهم چاپ ، دولتی مطبعه . د خپرېدو نمبر : « ۸۷ » . مخونه : ۳۱۲ قطع : ۱۸ نیم × ۲۶ سم . موضوع : د لوی احمد شاه دمشراو ولیعهد زوی اعلیحضرت تیمور شاه د ژوندانه سیاسي ، اداری ، عرفانی ، ادبي ، اجتماعي ، پېښي ، دفرمانونو ، سکونو ، سندونو ، وثیقتو ، شجرو اومستندو واخذوپه رڼاکې ، خپرلی شوې دی .

(۲/۸۷) ✓

تیمور شاه درانی

(دوهم ټوک)

مؤلف : عزیز الدین وکیلی فوفلزائی . خپروونکی : تاریخ ټولنه . د خپرېدو کال : ۱۳۴۶ ، دولتی مطبعه . د خپرېدو نمبر : « ۸۷ » . مخونه : له ۳۱۳ تر ۷۲۷ پورې = ۴۱۵ مخونه .

« ۴۷ »

موضوع : دلومرنی توکک دمعا ليو ادامه او نتايح .

(۸۸) ✓

تاريخ خرقه شريفه قندهار

ليکونکی : عزيز الدين وکيلي فوفلزائي . خپروونکی : تاريخ
ټولنه . دخپريدوکال : ۱۳۴۶ ، دولتي مطبعه . دخپريدونمبر : «۸۸» .
مخونه : ۸۹ قطع : ۱۷ نيم × ۲۲ نيم سم .
مطالب : « د سلطنت له مرکز سره د شمالي سيمو نېلول ، بلخ او
بدخشان ته د اشرف الوزراء تکک ، له مرکز سره د بلخ او بدخشان
نېلونه ، د پاکسې خرقې سوابق ، له بغداد څخه سمرقنده د خرقې انتقال ،
د بلخ ولايت ته د خرقې شريفې رالېږدول ، له بلخ نه بدخشان ته وړل ،
د جوزگون نه کندهار ته د خرقې مبارکې راوړل ، د خرقې شريفې نوعيت
او د خرقې مبارکې د ساتنې په باب دراوروسته پاچا يانو فرمانونه او
درناوي کول . »

(۸۹)

زندگاني سياسي امير علميشير نوانی

ليکونکی : استاد بارتولد . ژباړونکی : پوهاند مير حسين شاه .
خپروونکی : تاريخ ټولنه دخپريدوکال او مخای : ۱۳۴۶ ، دولتي مطبعه .
دخپريدونمبر : «۸۹» . مخونه : ۵۵ قطع : ۱۸ × ۲۵ سم .
مطالب : « هرات او دغه اهميت ، دميرعلي شيرکورني او نوانی ،
ميرعلي شير او سلطان حسين له غوسمن کېدو نه مخکې ، دميرعلي شير

«۴۸»

دنظر نه لوید لو دوره او داعبیارا تیتیدیل دامیرعلی شیرنوایی دژ و ند
و روستی کلونه . «

(۹۰)

تاج کابل شاه در کعبه

مؤلف : پوها ند عبد الحمی حبیبی . خپروونکی : انجمن تاریخ .
د خپرېد وکال : ۱۳۲۸ دولتی مطبعه . دخپړېدونمبر : « ۹۰ » .
مخونه : ۳۰ قطع : ۱۱ × ۱۸ سم .
موضوع : دعر بی اوچینی ماخذوپه رنایکی دکابل شاهانو په باب
یوه نویی شهرنه .

(۹۱) .

میرزایان بر نباد

لیکونکی : مایل هروی . خپروونکی : تاریخ تولنه . د خپرېدو
کال : ۱۳۲۸ ، دولتی مطبعه . د خپرېدونمبر : « ۹۱ » . مخونه :
۷۷ قطع : ۱۸ × ۲۵ نیم سم .
مطالب : « برناباد ، د برناباد میرزایان ، میرزا ارشد ، ناظم
هروی ، دناظم دیوان ، د ناظم یوسف زلیخا ، د میرزا ارشد آثار او
د برناباد نور میرزایان ..... »

(۹۲)

هفت کتیبه قدیم

د : پوها ند عبد الحمی حبیبی . خپروونکی : انجمن تاریخ .
« ۴۹ »

د خپرېدو کال : ۱۳۲۸ ، دولتي مطبعه . د خپرېدو نمبر : « ۹۲ » .
مخونه : ۵۳ قطع : ۱۸ × ۲۵ سم .

مطالب : « د روزگان ډبرليکونه ، د جغتو ډبرليکونه ، د وزيرستان
د کوچي ډبرليکونه ، د ناوردد بنتي ډبرليک ، د دې کتيبو نه ترلاسه
شوي نتيجي . . . » .

(۹۳)

لشکر کشيهای احمد شاه درانی

مؤلف : محمد انور نيرهر وی . خپروونکی : تاريخ ټولنه .
د خپرېدو کال : ۱۳۲۸ ، دولتي مطبعه . د خپرېدو نمبر : « ۹۳ » .
مخونه : ۷۲ + ۱۵ = ۸۷ قطع : ۱۸ × ۲۵ نیم سم .
موضوع : دهند په لور د احمد شاه بابا د ټولو لشکر ایستلو په باب
خبرې شوي دي .

(۹۴)

رهنمای تاریخ افغانستان

(لومړی ټوک)

ليکونکی : پوهاند عبدالحی حبيبي . خپروونکی : انجمن
تاريخ . د خپرېدو کال : ۱۳۲۸ ، دولتي مطبعه . د خپرېدو نمبر :
« ۹۲ » . مخونه : ۱۴۵ قطع : ۱۸ × ۲۵ نیم سم .
موضوع : د ۵۸۵ ټوکو پښتو ، دري ، عربي ، اردو او ترکي هغو
تاريخي کتابونو او رسالونډه پېژندنه ده چې پاتول د افغانستان په باب دي
او يا د افغانستان په باب مطالب پکې راغلي دي .

(۹۵)

د کوشا نیا نو رسا له

(انګلیسي)

لیکونکی : گن لیکوال . خپروونکی : تاریخ ټولنه . د خپرېدو کال : ۱۳۴۹ ، دولتي مطبعه . د خپرېدو نمبر : نه لری خو دافغانستان اکاډیمي د لومړي نمبر خپروونې په حیث منل شوی دی . مخونه : ۴۶ قطع : ۱۷ نیم × ۲۵ سم .

موضوع : په کابل کې د کوشانیانو د بین المللي سیمینار په باب د سیمینار د غړو مقالې او د سیمینار را پور پکی راغلی دی .

(۹۶) ✓

تاریخ مختصر افغانستان

(دوهم ټوک) (۱)

لیکونکی : پوهاند عبدالحی حبیبی . خپروونکی : د افغانستان اکاډیمي د تاریخ او ادب ټولنه . د خپرېدو کال : ۱۳۴۹ ، دولتي مطبعه . د خپرېدو نمبر : د تاریخ ټولني « ۹۶ » د افغانستان اکاډیمي « ۲ » . مخونه : ۲۰۱ قطع : ۱۴ نیم × ۲۱ سم .

موضوع : د چنگیز له راتلونو وروسته پېښې پکی څېړلې شوې اولنده- لنده یا دونه یې شوې ده چی د ا پېښې د امیر حبیب الله خان ترمړینې

---

(۱) ددې کتاب لومړی ټوک په ۱۳۴۶ کال کې د کتاب چاپولو د مؤسسی له خوا د تاریخ ټولني په مرسته خپور شوی دی .

« ۵۱ »

پورې رارسېزي او د دې پېر يوه سياسي ، ادبي ، اجتماعي ، کلتوري
او حربي اوضاعو لنډه رڼا اچوله شوې ده .

✓ (۹۷)

د خلکو سندرې

ليکونکي : حبيب الله رفيع . خپروونکي : د افغانستان اکاډيمي
د تاريخ او ادب ټولنه . د خپرېدو کال : ۱۳۴۹ ، دولتي مطبعه .
د خپرېدو نمبر : د تاريخ ټولني « ۹۷ » ، د افغانستان اکاډيمي
« ۳ » . مخونه : ۳۲۲ قطع : ۱۴ نيم × ۲۰ نيم سم .

موضوع : د پښتو اولسي سندرې په دوو برخو کې د عمومي او خصوصي
سندرې تر عنوان لاندې پکې راغلي او د اولسي ادب : « دمیندو سندرې
د ماشومانو سندرې ، دورو مشاعرې ، کيسې ، د لویانو سندرې ،
محلي پارچې ، د اتن نارې ، بابولالی ، لنډې ، فالونه ، سروکي ،
منظوم متلونه ، د هوتکونارې ، کاکړې ، سانډې ، غزونه ، د مرو تو
کسرونه ، مقامونه ، چار بيتي ، بدلي ، بگتې ، لوبې ، کيسې ، داستانونه
او مشاعرې » پکې خوندي دي .

✓ (۹۸)

تاريخچه مزار شريف

احتمالي ليکونکي : مولانا عبدالغفور لاری . تکلی : د مایل هروی .
خپروونکي : د افغانستان اکاډيمي د تاريخ او ادب ټولنه . د خپرېدو
کال : ۱۳۴۹ ، دولتي مطبعه . د خپرېدو نمبر : د تاريخ ټولني « ۹۸ »

د افغانستان اکاډیمي « ۴ » . مخونه ۳۸ قطع : ۱۵ × ۲۰ سم .
موضوع : په بلخ کې دحضرت رسول (ص) دڅلورم یار حضرت
علی (رض) د مزار په باب مجیبي روایات ، حکایات او مطالب .

(۹۹) ✓

ذکر برخی از

خوشنویسان و هنرمندان

تعلیقات د: مرحوم فکری سلجوقی. خپروونکی: افغانستان اکاډیمي،
د تاریخ او ادب ټولنه . د خپرېدو کال : ۱۳۴۹ ، دولتي مطبعه
د خپرېدو نمبر : د تاریخ ټولني « ۹۹ » د افغانستان اکاډیمي
« ۵ » . مخونه : ۱۳۶ + ۳۴ = ۱۷۰
موضوع : د دوست محمد هروي په دیباچه د مرحوم فکری سلجوقی
تعلیقات دی چی له پخوا څخه تر نن پورې د خطاطانو او هنرمندانو
معرفي پکي راغلي ده .

(۱۰۰)

رهنمای تاریخ افغانستان

(دوهم ټوک)

لیکونکی: مایل هروي. خپروونکی: د افغانستان اکاډیمي د تاریخ
او ادب ټولنه . د خپرېدو کال : ۱۳۴۹ ، دولتي مطبعه . د خپرېدو
نمبر : د تاریخ ټولني « ۱۰۰ » ، د افغانستان اکاډیمي « ۶ » .
مخونه : ۲۸۱ قطع : ۱۸ × ۲۵ سم .

موضوع : د ۷۶۵ چاپی او خطی : پښتو ، دری ، عربی او دواو ترکی هغو کتابونو معرفي ده چې یا ټول د افغانستان د تاریخ په باب دی او یا محيني مطالب د افغانستان په باب پکې راغلي دي . داپه حقیقت کې د لومړي ټوک تکمله ده چې مخکې معرفي شو .

س (۱۰۱)

سیر ژورنالیزم د افغانستان

لیکونکی : محمد کاظم آهنګ . خپروونکی : افغانستان اکاډیمی ،
 تاریخ او ادب ټولنه د خپرېدو کال : ۱۳۴۹ ، دولتي مطبعه .
 د خپرېدو نمبر : د تاریخ ټولني « ۱۰۱ » د افغانستان اکاډیمی « ۷ » .
 مخونه ۲۲۶ قطع ۱ × ۲۰ سم .
 مطالب : « شمس النهار » ، د امیر حبیب الله خان د وخت جرېدي :
 قلمي اخبار نامه ، سراج الاخبار افغانستان ، سراج الاخبار افغانيه ،
 سراج اطفال ، سرلاری ، د ژورنالیزم پراختیا : امان افغان ، اتحاد
 مشرقي ، غازي ، معرف معارف ، اتفاق اسلام ، ستاره افغان ،
 افغان ، طلوع افغان ، بیدار ، لومړني اصلاح ، ابلاغ ، ارشادالنسوان ،
 مجموعه عسکريه ، حقیقت ، ثروت ، آئينه عرفان ، مجموعه صحیبه ،
 پښتون زغ ، مکتب ، انیس ، نسیم سحر ، نوروز ، حبیب الاسلام .... »
 د ژورنالیزم له شرو تر ۱۳۰۸ ش کال پورې د افغانستان
 د مطبوعاتو پیژندګلوی .

(۱۰۴) ✓

د پښتو پخوانۍ تذکرې

لیکونکی : حبیب الله رفیع . خپروونکی : د افغانستان اکاډیمی
د تاریخ او ادب ټولنه . د خپرېدو کال : ۱۳۵۰ ، دولتی مطبعه .
د خپرېدو نمبر : د تاریخ ټولنی « ۱۰۳ » د افغانستان اکاډیمی « ۸ » .
مخونه : ۸۸ قطع : ۱۸ × ۲۲ سم .

موضوع : د پښتو د دولسو پخوانیو تذکرو او د دې تذکرو
د لیکوالو پېژندګلوی پکې راغلی او نمونې یې راوړلې شوې او هم ۱۳
ټوکه هغه آثار چې تذکرو ته ورته دی پکې معرفي شوی دی .

(۱۰۴) ✓

تاریخ خط و نوشته های کهن در افغانستان

لیکونکی : پوهاند عبدالحی حبیبی . خپروونکی : د افغانستان
اکاډیمی د تاریخ او ادب ټولنه . د خپرېدو کال : ۱۳۵۰ ،
دولتی مطبعه . د خپرېدو نمبر : د تاریخ ټولنی « ۱۰۳ » د افغانستان
اکاډیمی « ۹ » . مخونه : ۳۱۲ قطع : ۱۶ × ۲۳ سم .

موضوع : د افغانستان د تاریخي کتیبو په لیکونو ، لیک دودونو
او د افغانستان په راز راز خطونو رڼا اچوله شوې ده .

(۱۰۴)

کوشا نی آرت او کلتور

(انگلیسی ، فرانسوی)

لیکونکی : گن لیکوال . خپروونکی : دافغانستان اکاډیمی دتاریخ
او ادب ټولنه . دخپرېدو کال : ۱۹۷۱ع (۱۳۵۰) . دخپرېدو نمبر :
د تاریخ ټولنی « ۱۰۴ » د افغانستان اکاډیمی « ۱۱ » او دکوشانی
سلسلی « ۲ » . مخونه : ۱۱۸ قطع : ۱۵ نیم × ۲۱ سم .

موضوع : دکوشانیانو دسیمینار دپریکړې په اساس ددې سلسلی دوهمه
کنه ده او په انگلیسی او فرانسوی ژبو دکوشانی آرت ، کلتور او
تاریخ په باب لیکنی پکی شوې دی .

(۱۰۵) ✓

شرح بیتین هشتوی

د : سردار مهرد ل خان مشرقی . مقدمه ، تصحیح او تحشیه د :
پوهاند عبدالحی حبیبی . خپروونکی : دافغانستان اکاډیمی دتاریخ او
ادب ټولنه . دخپرېدو کال : ۱۳۵۱ ، دولتی مطبعه ، دکتاب
د بین المللی کال په مناسبت . دخپرېدو نمبر : دتاریخ ټولنی
« ۱۰۵ » دافغانستان اکاډیمی « ۱۳ » . مخونه : ۲۰ قطع :

۱۸ + ۲۲ سم .

موضوع : د مولينا جلال الدين بلخي دمشهورې مثنوي د دوو
بيتونو شرح ده چې سردار مهردل خان مشرقي په هماغه بحرکي
په روان شعر اود تصوف په باريکو نکا توکړې ده چې ډېره
خوزه اوخونده وره ده .

فروستني يادونه

اوس چې د تاريخ ټولني د خپرو شو يو آثارو معرفي څتميزي ،
لازمه گنم يا ده کوم چې تاريخ ټولني په ۱۳۲۶ کال کي
د کتاب چاپولو له مؤسسي سره د « تاريخ مختصر افغانستان »
د لومړي جلد اود سلطان حسين بايقرا د ديوان په خپرولو کي مرسته
کړي اودا دواړه آثار د تاريخ ټولني او کتاب چاپولو د مؤسسي
گډآثاري ، همدا راز د افغانستان اکاډيمي « ۱۰ » نمبر او « ۱۲ »
نمبر خپروني د « پښتو مثنوي » اود « ملگرو ملتود منشور » کتابونه
دي چې د افغانستان اکاډيمي د پښتو د انکشاف او تقويي د رياست
له خوا خپاره شوي دي .

په دې سربېره د تاريخ ټولنی دا لاندې آثار په مطبعه کې تر چاپ
 لاندې دی چې په خپل - خپل وار به خپاره شی : « دافغانستان لنډ تاريخ »
 د استاد حبيبي ليکنه او د بناغلی بينوا پښتو کونه ، « صنايع افغانستان »
 دروسی ميرمن چينکوا ليکنه او د بناغلی محمد صديق طرزی
 ژباړنه ، « رساله های خط مجنون رفیقي » د بناغلی مايل تصحيح ،
 تحشيه تعليق ، « په هند کې اېدالی امپراتوری » د بناغلی فقير محمد
 خيرخواه ژباړه ، « ژب پالنه » دليکونکي (حبيب الله رفيع)
 اثر . « پای »

نوم لیـک

د کتابو نو، د خایونو، کسانو، ټولنو او

عینې نور نومونه

(*) د خایونو نومونه دستوری په وسیله په ژبه شوی دی.

«آ»

آبدات نفیسه هرات (کتاب) ۱۴

آثار عتیقه بودائی بامیان (کتاب) ۸ نیزرک : بامیان .

آثار عتیقه کوتل خیرخانه (کتاب) ۶

آدم (ع) ۲۲

آریا ۱۱

آریا داسیو ۱۱

آریان ۱۱

* آریانا ۱۱ ۱۳ ۲۸ ۳۷

آریانا (کتاب) ۱۱

آریانا (مجله) ۴ ۵ ۱۳ ۱۵

* آریانا و بجه ۱۱

آریانا یاپخوانی افغانستان (کتاب-انگلیسی) ۳۰

آریانی ۱۱

آریانیان ۲۸ ۳۱

* آسمایی (غر) ۲۳

آل میکال (رساله) ۴

آهنک (محمد کاظم) ۵۴

آئینه عرفان ۵۴

«۶۰»

«الف»

- ابلاغ (اخبار) ۵۴
ابوالعلاء عقیقی ۴۳
ابوعلی سینا ۱۹
اتحاد مشرقی (جریده) ۵۴
اتفاق اسلام (جریده) ۵۴
احمد شاه بابا (پانچا) ۲۰ ۴۶ ۴۷ ۵۰
احمد شاه بابای افغان (کتاب) ۱۱
اخبار نامه قلمی ۵۴
ادبی انجمن (کابل) ۱ ۶ ۷ ۸
ادوار دلایس پیرس ۲۲
اردو (ژبه) ۱۴ ۵۰ ۵۴
ارشاد النسوان (جریده) ۵۴
ارشاد (میرزا) ۴۹
اروپایی (لیکونکی) ۱۱
اروپائیان ۸
ازسروبی تا اسمار (رساله) ۲۴
«اسانبول» ۴۶
استخراج تاریخ در نظم (کتاب) ۳۴
اسکایی (سلاطین) ۹
اسکندر ۱۴

- اسلام (دين) ۲ ۷ ۹ ۱۳ ۱۰ ۲۸ ۳۱ ۳۶ ۳۷
- اسمار ۲۴
- اشرف الوزراء (شاه وليخان) ۴۸
- اشكانيان ۲۲
- اشوكا ۳
- اشيای قديم (كتاب) ۲
- اصلاح (جريده) ۴۰
- اعتمادی (سرورگوييا) ۱۲ ۱۴
- افغان ۲۱
- افغان (اخبار) ۴۰
- افغانان ۳۶ • هموگوري: افغان .
- افغانستان ۱ ۲ ۱۳ ۱۰ تر ۲۲ ۲۷ تر ۳۲ ۳۶ ۳۷ ۳۹ ۴۱
- ۴۴ ۴۰ ۴۰ ۴۰ ۴۴
- افغانستان (مجاهه) ۴
- افغانستان اکاديمي ۱۰ تر ۷۰
- افغانستان بعد از اسلام (كتاب) ۴۴
- افغانستان در قرن نهم (كتاب) ۱۷ ۳۲
- افغانستان قبل التاريخ (اثر) ۳
- افغانها در هند (كتاب) ۴۴
- افغانی حاکمان ۱۸
- اکاسره (کورني) ۴۲
- اکبر (مغلی پاچا) ۳۹
- اکبرخان (وزير) ۱۸

- اکبر نامہ (کتاب) ۱۷
- الفت (گل پاچا) ۳۶
- الفنستن ۱۸
- امان افغان (جریدہ) ۵۴
- امپراطوری کوشان (کتاب) ۷ ۳
- امیرعلیشیرنوائی ۴۶ ۴۹
- امیرعلیشیرنوائی فانی (کتاب) ۴۵
- امویان ۴۲
- امینی (عبدالغفور) ۹
- انجمن تاریخ ۱۷ تر ۲۷ ۲۹ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۶ تر ۴۲ ۴۹ ۵۰
- انجمن تاریخ افغانستان ۱۵ تر ۱۷ ۲۱ ۲۳ ۲۸ ۳۰ ۳۳ ۴۲
- انگریزان ۱۷ ۱۸ ۲۱ ۲۲ ۳۷
- انگلیس ۲۲
- انگلیسی (ژبہ) ۴ ۵ ۲۶ ۲۹ ۳۲ ۳۵ ۵۱ ۵۶
- انیس (جریدہ) ۵۴
- اورنگ زیب ۳۹
- اوزبکی (ژبہ) ۴۶
- اوستا ۱۱
- اورینتل کالج مگترین (مجلہ) ۱۴
- «ب»
- بابر (مغلی پاچا) ۳۹
- بار تولد (مستشرق) ۴۸

بار کزی ۱۸ ۲۲

باغوانیوال ۳۷

* بالا حصار ۳۳ ۳۷

بالا حصار کابل و پیش آمدهای تاریخی (کتاب) ۳۳ ۳۷

* بامیان ۸ ۹ ۲۰ ۲۶

بامیان (کتاب) ۸

بایقرا (سلطان حسین) ۱۲

* بخارا ۲۰

بختانی (عبدالله) ۳۳

* بدخشان ۴۸

برگهای خزانی (رساله) ۲۶

* برناباد ۴۹

* بست ۲۱

* بغداد ۴۸

* بغلان ۴۱

* بکتریان ۶

* بگرام ۷

بگرام (کتاب) ۲ ۳ ۷

* بلخ ۴۸ ۵۳

بودا ۲۰

«۶۴»

- ◉ بودایی (معاابد) ۷
 بودیزم در افغانستان (رساله) ۳
 بورکوی ۲۸
 بوسورت (داکتر) ۳۸
 بیدار (اخبار) ۵۴
 بیدل (میرزا عبدالقادر) ۲۲
 بینوا (عبدالروؤف) ۲۹ ۳۵ ۵۸

«پ»

- پادشاهان متأخر افغانستان (کتاب) ۲۵ ۳۲
 پای منار ۳۰
 پرده نشیان سخنگوی (کتاب) ۱۹
 پژواک (عبدالرحمن) ۲۲
 پژواک (عتیق الله) ۲۲
 پښتانه ۳۹
 پښتو (ژبه) ۵ ۳۵ ۳۶ ۵۰ ۴۲ ۵۴ ۵۵
 پښتواز نظر فقه اللغة (رساله) ۳
 پښتوتولنه ۱ تر ۷ ۹ ۱۰
 پښتومشوی (کتاب) ۵۷
 پښتون بزغ (مجاه) ۵۴
 پښتولویکا ن غزنه (کتاب) ۳۹
 پکتیانی (نیک محمد) ۴۰
 په افغانستان کی داسلام خپریدل (رساله) ۳۶
 پهلویان ۹

په لولسمه پېر مه كې افغانستان (كتاب) ۳۰

په هند كې ابدالی امپراطوری (كتاب) ۵۸

پيشدادیان (بلخي) ۲۲

• پيښور ۱۸ •

«ت»

قاج كابلشاه دركعبه (رساله) ۴۹

تاريخ آسيا (رساله) ۳

تاريخ اراضی خلافت شرقیه (كتاب) ۲

تاريخ افغانستان (كتاب-دري توکه) ۱۲ ۱۳ ۱۵ ۳۱

تاريخ افغانستان در عصر کورگانی هند (كتاب) ۳۹

تاريخ ټولنه ۱ ۲ ۳ ۶ ۱۱ ۱۲ ۱۵ تر ۲۰ تر ۲۸ تر ۳۲ ۳۰

۳۶ ۳۸ ۴۰ ۴۳ ۴۵ تر ۵۸

تاريخچه مزار شريف (رساله) ۵۲

تاريخ خرقه شريفه قندهار (كتاب) ۴۸

تاريخ خط و نوشته های كهين افغانستان (كتاب) ۵۵

تاريخ مختصر افغانستان (كتاب) ۵۱ ۵۷

تاريخ هرات (كتاب) ۲

تايان (رساله) ۳۴

تبابعه (کورنی) ۴۴

ترکی (ژبه) ۵۰ ۵۴

• ترکیه ۴۶ •

تشکيلات نظامی غزنویان (رساله) ۳۸

«توچی ۵۰»

تیمور شاه درانی (پاچا) ۲۱ ۲۲ ۴۷
تیمور شاه درانی (کتاب) ۲۱ ۴۷

«ث»

ثابت (محمد ابراهیم) ۳۷

ثروت (جریده) ۴

ثه ماچه یین ۳۴

«ج»

جانشینان اسکندر (کتاب) ۳

«جلال آباد ۱۸»

جلال الدین بلخی (مولانا) ۵۷

جلالی (غلام جیلانی) ۲۷ ۲۷ ۴۶

جنگنامه (کتاب) ۳۱

جوان فدایی (رساله) ۲۱

«جوزگون ۴۸»

«چ»

چارلس کیفر ۳۸ ۴۰

چانگک چی یین ۳۴

چنگیز ۱

چنگیز و چنگیزیان (کتاب) ۲

«چین ۳۴»

چینگوا (میرمن) ۵۸

چینی (زوار) ۲۵

چینی (ژبه) ۲۹

چینی (مؤرخ) ۳۴

چینی زایران ۹

«ح»

حبیب الاسلام (جریده) ۴۴

حبیب الله خان (امیر) ۳۲ ۵۱ ۵۴

حبیبی (عبدالحی) ۳۹ ۴۲ ۴۴ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۵ ۵۶ ۵۸

حضرت رسول (ص) ۵۳

حضرت محمد (ص) ۴۲

حضرت علی (رض) ۵۳

حقیقت (جریده) ۵۴

حمید کشمیری ۱۷

حیات و اوقات سلطان محمود غزنوی (کتاب) ۹ ۱۰

«خ»

خادم (قیام الدین) ۲۷ ۳۷ ۴۰

خراسان ۱۵

خراسان (رساله) ۱۵

خلیل (محمد ابراهیم) ۱۷ ۳۰ ۳۲ ۳۶

خلیلی (خلیل الله) ۲۳ ۲۴ ۲۶ ۳۱

خواجه عبدالله انصاری ۲۹ ۴۰

خواجه عبدالله انصاری (رساله) ۲۸

خوارزم شاهیان ۴۲

خوندمیر ۱۲

خیرخانه ۷

«۶۸»

«۵۱»

- دافغانستان پخوانی تاريخ (کتاب) ۲۷ ۳۷
دافغانستان تاريخ تولنه ۴۱
دافغانستان ليدوور مجايونه (کتاب) ۳۵
دافغانستان دمعاصر تاريخ په گوښوکی (کتاب) ۳۵
دافغانستان لنډ تاريخ (کتاب) ۵۸
دافغانستان لنډکی تاريخ (کتاب- انګليسي) ۳۰
دانيل شلوم برژه ۳۸
دپښتو دانکشاف اوتقويی رياست ۵۷
دپښتو پخوانی تذکري (کتاب) ۵۵
دپوهنی مطبعه ۳۶ ۳۹ ۴۱ ۴۳ ۴۴ ۴۵
دتاريخ انجمن ۲۷
د تاريخ او ادب تولنه ۵۱ تر ۵۶
د تاريخ تولنه ۳۷
د تاريخ خانګه ۱۰
د تاريخ عمومي مدیریت ۴ ۱۰ ۱۱ تر ۱۵
د تاريخ مدیریت ۳ ۴ ۶ ۱۱ تر ۱۵
دجام منار يادسلطان غياث الدين خلبي (کتاب- فرانسوي) ۳۸
دخلکو سندرې (کتاب) ۵۲
دروزايی تاريخ معاصر افغانستان (کتاب) ۱۸ ۳۵
درة الزمان فی تاريخ شاه زمان (کتاب) ۳۲
دري (ژبه) ۶ ۹ ۱۲ ۲۸ ۲۹ ۳۲ ۳۷ ۴۰ ۴۱ ۴۶ ۵۰ ۵۳

دسرخ کوتل کیندنی (رساله) ۳۸

دسلطان حسین بایقرا دیوان ۵۷

* دفرانکلن دانتشاراتومؤسسه ۴۴

دکتاب چاپولومؤسسه ۵۱، ۵۷

دکوشانیانو رساله ۵۱

دمطبوعاتوریاست ۱ ۳ ۴ ۱۱ ۱۹ ۲۰

دمطبوعاتومستقل ریاست ۱۸ ۲۰

دهلکروملتو منشور (کتاب) ۵۷

دوست محمد خان (امیر) ۱۸ ۲۲ ۲۵

دوست محمد هروی ۵۳

دولتی مطبعه ۲۹ تر ۳۸ ۴۰ ترده

دیلمیان ۴۲

«۶»

* دیلی ۴۵

«ذ»

ذکر برخی از خوشنویسان وهنرمندان (کتاب) ۵۳

«ر»

رتبیل شاهان (رساله) ۱۲

رجال ورویداد های تاریخی (کتاب) ۲۰ ۲۹

رجال ورویدادهای تاریخی (کتاب - انگلیسی) ۲۹

رساله ابن سینا ۱۹

رساله های مجنون رفیعی هروی ۵۸

«۷۰»

رښتيا (سيد قاسم) ۶ ۱۷ ۳۲ ۴۰

رښتين (صد يق الله) ۳۷

رضوى (على) ۴۳

رفيع (حبيب الله) ۵۲ ۵۵ ۵۸

رنجيت سنگه ۱۸

روزگان ۵۰

رونيان ۸

رهنماي باميان (کتاب) ۲۵

رهنماي باميان (کتاب- انگليسي) ۲۶

رهنماي تاريخ افغانستان (کتاب) ۵۰ ۵۳

رهنماي تاکسيلا (رساله) ۳

رياض الالواح غزنه (کتاب) ۴۶

«ز»

زبان ها در افغانستان (رساله) ۴

زبان دو هزار سال قبل افغانستان (کتاب) ۴۱

زمانشاه (پاچا) ۲۲

زمانشاه دراني (پاچا) ۳۴ هم وگوري: زمانشاه .

زندگاني سياسي امير عليشير نوائي (رساله) ۴۸

زهير (پاينده محمد) ۳۷

«ژ»

ژب پالنه (کتاب) ۵۸

ژوزف هاکن ۶

ساسانیان ۴۲

سامانیان ۱۰ ۲۷ ۳۱ ۴۱

سامانیان (رساله) ۲۷

ستارهٔ افغان (جریده) ۵۴

ستویه هاوآبدات افغانستان (رساله) ۳

سنوزی (کورنی) ۱۷ ۱۸ ۲۰ ۳۲ ۳۷

سراج اطفال (جریده) ۵۴

سراج الاخبار افغانستان (جریده) ۵۴

سراج الاخبار افغانیه (جریده) ۵۴

• سرخشک ۲۵

• سرخ کوتل ۲۳ ۳۸ ۴۱

سردار مهردل خان مشرقی ۵۶ ۵۷

• سروبی ۲۴

سکندر (یونانی) ۱۶

سکندر په افغانستان کې (کتاب) ۱۶

سلجوقیان ۴۲

سلطان حسین (وگوری: بایقرا) ۱۲ ۳۸

سلطان محمود (کتاب) ۲

سلطان مصطفی ثالث عثمانی ۲۶

سلطنت غزنویان (کتاب) ۲۳

سلمی ۲۳

◉ سمرقند ۴۸

سنجریان ۴۲

سیر ژورنالیزم در افغانستان (کتاب) ۵۴

◉ سیستان ۹

«ش»

شاه جهان (مغلی پاچا) ۳۹

شاد شجاع ۱۸ ۲۲

شرح بیتین مثنوی (رساله) ۶

شلوم برژد ۲۳

شمس الدین التمش ۴۵

شمس النهار (اخبار) ۵۴

شمسیه (ملوک) ۴۲

شهرهای معروف افغانستان (کتاب) ۳

شیخ سعدالدین عارف کابلی انصاری ۳۰

شیخ محمد رضاء ۴۶

◉ شیردروازه ۳۳

شیرعلیخان (امیر) ۲۰ ۲۸

«بن»

بنادمن (عبدالخالق) ۳

«ص»

صدقی (محمد عثمان) ۳ ۱۲ ۲۲ ۲۷

صفاریان ۲۷ ۳۱ ۴۲

- صفاريان (کتاب) ۲۶
 صنايع افغا نستان (کتاب) ۰۸
 صنعت باختري (رساله) ۲ ۶
 صورتگران و خوشنويسان هرات (کتاب) ۱۶
 «ض»

• ضحاک ۲۵

ضياء قاري زاده ۱۵

«ط»

- طاهريان ۱۵ ۳۱ ۴۲
 طبقات الصوفيه (کتاب) ۴۰
 طبقات ناصري (کتاب) ۴۱ ۴۲
 طرزي (محمد صدق) ۰۸
 طلوع افغان (جريده) ۰۴

«ع»

- عباسيان ۴۲
 عبدالجليل پرواني فقير ۲۱
 عبدالرحمن خان (امير) ۱۰ ۲۵
 عبدالرحمن سلمی (هموگوري) : سلمی ۴۳
 عبدالرحيم رحيمي (ميرزا) ۳۳
 عبدالغفورلاري ۰۲
 عبدالله مسيزی ۴۱
 عجمی شاهان ۴۲
 عرب ۱۵ ۳۱ ۳۶

- عروج بارکزائی ها (کتاب) ۳ ۲ ۲۲
 عربی (ژبه) ۲۹ ۵۰ ۵۴
 عزیزالدین و کیلی فوفلزائی ۲۱ ۳۲ ۳۳ ۴۷ ۴۸
 عطا محمد (میرزا) ۱۹
 عطا محمد خان بامیزائی ۱۸
 * عمومی مطبعه ۷ تر ۱۹
 عنصری ۲۱

«غ»

- غازی (اخیار) ۵۴
 غبار (میر غلام محمد) ۱۱ ۱۰ ۳۱ ۳۶
 غزنوی (کوفی) ۲۳
 غزنویان ۳۱ ۳۹ ۴۲ ۴۵
 * غزنی ۱۸ ۲۱ ۲۳ ۲۹ ۲۷
 * غلغه ۲۵
 غوری (دوره) ۳۸
 غوری (سلاطین) ۴۰
 غوریان ۴۲ ۴۴
 غوریان (کتاب) ۴۴
 غوریان اولوی ملی تولوکان (کتاب) ۴۰
 غیاث الدین بلبن • ۳
 «ف»

- فتح خان (وزیر) ۱۸
 فرانسوی (ژبه) ۳ ۵ ۶ ۸ ۱۶ ۲۸ ۳۰ ۳۸ ۴۰ ۴۶
 فرخی ۲۱

«۷۵»

فرهنگ (میر محمد صدیق) ۲۶ ۳۱

فصلی از خلاصه الاخبار (کتاب) ۱۲

فکری سلجوقی ۵۳

فیض قدس (کتاب) ۲۴

«ق»

قلب آسیا (کتاب) ۲

«ک»

* کابل ۱ ۱۸ ۱۹ ۳۳ ۳۶ ۵۱

کابل (مجله) ۱ ۲

کابلشاهان ۴۹

کابل کالنی ۱ ۴ ۶ ۹ ۱۰ ۱۲

* کاپیسا ۷

کتیبه های خروشتی (رساله) ۳

کردیان ۴۲

* کشمیر ۱۸

* ککړک ۲۵

* کندوز ۶

* کندهار ۱۸ ۴۸

کنیشکا ۸ ۱۴

کنیشکا (رساله) ۱۴

کوشانی (آرت) ۵۶

کوشانی (پاچایان) ۹

کوشانی (دوره) ۷

«۷۶»

- کوشانی (سلسله) ۵۶
 کوشانی آرت اوکتور (کتاب) ۵۶
 کوشانی امپراطوری ۸
 کوشانیان ۸ ۵۱ ۵۶
 کهزاد (احمد علی) ۳ ۶ ۷ تر ۱۳ ۱۶ ۱۸ ۲۰ ۲۳ تر ۲۷ ۲۹
 ۳۳ تره ۳۵ ۳۷
 کهزاد (محمد نبی) ۳۵
 کیانیان ۲۲

«گ»

- گریک او بودیک (صنعت) ۶
 گلشن امارت (کتاب) ۲۸
 * گندهارا ۹
 گودرا (مادارم) ۸
 گودار (موسیو) ۸

«ل»

- لشکر کشیهای احمد شاه درانی (رساله) ۵۰
 لشکر گاه (کتاب) ۲۰
 * لنيکر گاه ۲۰ ۲۱
 لعلی (عبدالباقيخان) ۳
 لوی احمد شاه (بابا) ۱۱
 لوی افغانستان ۱۱
 لویدکان ۳۹

ماگه رحمانی ۱۹

مانی ۲۱

مایل هروی ۲۹، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸

مجموعه صحیه (مجله) ۲۴

مجموعه عهده کبریہ (مجله) ۵۲

محبی (احمد علی) ۲۷، ۳۱

محمد اکبر خان غازی ۱۸

محمد حسین هراتی ۲۲

محمد زاینسی ۲۵

محمدزی (هم و گوری): محمدزایی (۱۷، ۲۰، ۲۲)

محمد شفیع لاهوری ۱۴

محمد علی (میوندی) ۳۰

محمد غلام غلامی کهستانی ۳۱

محمد ناظم (دکتور) ۹

محمود شاه (سدوزی) ۲۲

محمود غزنوی (سلطان) ۱۰

مدنیت اوستایی (رساله) ۴

مدنیت ویدی (رساله) ۴

مردان پارو پامیزاد (درامه) ۲

مراد (محمد یونس) ۲۷، ۳۷، ۴۰، ۴۵

مروت (قوم) ۵۲

مزارات شهرکابل (کتاب) ۳۶

- مسعود غزنوی ۲۱
- مسکوکات افغانستان (رساله) ۲
- مسکوکات افغانستان در عصر اسلام (رساله) ۱۰
- مسکوکات قدیم افغانستان ۲ ۹
- معرف معارف (مجله) ۵۴
- معروف (عتیق الله پژواک) ۲۷ ۳۷
- مغل ۳۹ ۴۲
- مقدمه زنداوستا (رساله) ۳
- مکتب (جریده) ۵۴
- ملامتیان (دله) ۴۳
- ملامتیان و صوفیان وجوانمردان (رساله) ۴۳
- ملوک جبال ۴۵
- منتخب اشعار استاد خلیلی (کتاب) ۲۳
- منهاج الدین عثمان بن سراج الدین ۴۱
- منهاج سراج جوزجانی (هم وگوری: منهاج الدین .....) ۴۱ ۴۲
- میرحسین شاه ۴۲ ۴۸
- میرزا عبدالرحیم رحیمی (رساله) ۳۳
- میرزایان برناباد (رساله) ۲۹
- میرعلیشیر ۴۸
- میرمسجدی خان ۳۲

«ن»

نادر افشار ۳۳۲

ناظم هروی ۴۹

نامه احمد شاه بابا به سلطان مصطفی ثالث عثمانی (کتاب) ۴۶

* ناور (دبنته) ۵۰

نپکیان ۹

نژاد افغانیان (رساله) ۳ ۴

نسیم سحر ۵۴

نعیمی (علی احمد) ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۳۱

نگاهی به آریانای قدیم (رساله) ۳ ۴

* ننگرهار ۱۸

ننگرهاری (محمد گلاب) ۴۰

نوای معارف (کتاب) ۱۹

نوروز ۵۴

نوری (نور محمد) ۲۸

نیر (محمد انور) ۵۰

* نیشاپور ۴۳

نیمروزیان ۴۲

نینواز (رساله) ۱۵ ۱۶

«و»

واحدی (محمد یعقوب) ۴۵

واقعات شاه شجاع (کتاب) ۲۲

* وزیرستان ۵۰

«ه»

هاکن (پروفیسر) ۶ ۸

* هرات ۱۲ ۱۲ ۱۷ ۴۸

«ا»

هفت کتیبه قدیم (رساله) ۴۹

همایون (سرور) ۳۸

همایون (مغلی پاچا) ۳۹

* هند ۲۲ ۴۰ ۵۰

هند و کابلشاهان ۹

* هند و کش ۲۴

هند و کش و کابلستان (رساله) ۳

* هندو کوه ۶

هندي سلاطين ۴۲

هندي شمسيان ۴۲

هنر خط در افغانستان در دو قرن اخير (کتاب) ۴۲

هوتک (يان) ۵۲

هوتکی (دوره) ۴۵

هوتکيان ۲۹

هوتکيان (کتاب) ۳۶ ۴۵

هوتکی ها (کتاب) ۲۹

هيا طله (پاچايان) ۹

* هيرمند ۲۱

« ی »

يسوعيان در افغانستان (کتاب) ۲

يعقوب حسن خان (قریشی) ۳

يعقوب علی خاقي ۲۵ ۳۲

- یکمرد بزرگ (کتاب) ۳۰
یوچی و یوکی شوانگ (کتاب) ۲
یوسف زلیخای ناظم (کتاب) ۲۹
* یونان ۱۱
یونانوباختری (پاچایان) ۹
یونانو باختری (سلطنت) ۱۳
یونانوباختری (کلتور) ۱۶
یونانی (دوره) ۷
یونانیان ۱۶

دولتی مطبعہ